

รายงานการวิจัยฉบับที่ 66

ปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ สุภาพร ณะชานันท์

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

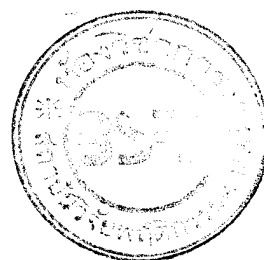
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ธันวาคม 2544

ISBN 974-597-218-5

คำนำ

รายงานวิจัยฉบับที่ 66 เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ” จะช่วยให้ทราบเกี่ยวกับปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูและปัจจัยด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง อันเป็นปัญหาวิกฤตของชาติ ทั้งนี้เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมวินัยในตนเองแก่นิสิตระดับปริญญาตรี

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์จึงขอขอบคุณคุณอาจารย์สุภาพร ธาระชานันท์ และอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการสนับสนุนการวิจัยนี้

ดุชนัย โยเนลา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดุชนัย โยเนลา)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

7 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์สุภาพร ณะชานันท์

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) เพื่อเปรียบเทียบการมีวินัยในตนเองของนิสิตที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางจิตกับการมีวินัยในตนเองของนิสิต ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยในตนเองของนิสิต จะให้แนวทางที่จะเป็นประโยชน์สำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครองและ สถานศึกษาในการสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองต่อไป

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 4 คณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 สาขาวิชาละ 25 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 200 คน

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
2. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลการเรียนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีค่าเฉลี่ยวินัยในตนเองสูงกว่า
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. ทักษะการต่อต้านการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Abstract

Factor Affected Self - Discipline of Undergraduate Students of Srinakharinwirot University

Supaporn Thanachanand

The purposes of this study were 1) to compare self-discipline of undergraduate students who have differing in sex, achievement and child rearing practices and 2) to determine the relationship between psychological traits and self-discipline for the benefits of parents and university in enhancing self-discipline of the undergraduate students.

The study employed two hundred students of the 1997 academic year from the departments of Medical Science, Physical Education, Social Science, and Pharmacy. Twenty-five students from each department were randomly sampled into this study.

The findings were as follows :

1. The self-discipline of female students was significantly higher than that of male students at the .05 level.
2. There was a significantly difference between students with higher and lower achievement at the .05 level. Student with higher achievement had higher average scores on self-discipline than those with lower achievement.
3. There was a significant positive relationship between the high affection and low control in child rearing practices and self-discipline of students at the .05 level.
4. There was a significant positive relationship between the attitude toward self-discipline and self-discipline of students at the .05 level.

สารบัญ

บทที่	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บัญชีตาราง	ง
ภาพประกอบ	จ
 1 บทนำ	 1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของงานวิจัย	3
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	 5
ความหมายของวินัยในตนเอง	5
ความสำคัญของวินัยในตนเอง	8
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง	9
เหตุผลเชิงจริยธรรมกับวินัยในตนเอง	11
การอบรมเลี้ยงดูที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง	15
ปัจจัยด้านลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง	18
ทัศนคติต่อวินัยในตนเองกับวินัยในตนเอง	22
ลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตนกับการมีวินัยในตนเอง.....	26
ลักษณะภูมิหลังกับวินัยในตนเอง	28
นิยามปฏิบัติการ	29
กรอบแนวคิดการวิจัย	31
สมมุติฐานการวิจัย	32

บทที่

หน้า

3. วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	43
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้	44
5 สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ	48
อภิปรายผลการวิจัย	50
ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ	54
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	61

บัญชีตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนของข้อมูลทั่วไปตาม สาขาวิชา เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่าง	43
1.1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง ของนิสิตชายและหญิง.....	44
1.2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง ของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน.....	44
2.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนน วินัยในตนเอง โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดู	45
2.2 แสดงค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนก ตามการอบรมเลี้ยงดูกับคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองของนิสิต.....	45
2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดู และการควบคุมตนเองกับการมีวินัยในตนเองของนิสิต.....	46
2.4 การเปรียบเทียบรายคู่ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน ของคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง โดยพิจารณาตามรูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูระหว่างกลุ่ม.....	47

ภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงมิติการอบรมเลี้ยงดูเด็กของเซฟเฟอร์	16
2 แสดงกระบวนการเกิดของทัศนคติ.....	24
3 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	31

ภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงมิติการอบรมเลี้ยงดูเด็กของเซฟเฟอร์	16
2	แสดงกระบวนการเกิดของทัศนคติ.....	24
3	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	31

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

คนเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ หากชาติใดมีประชากรที่มีคุณภาพ เมื่อเผชิญปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ ประชากรของชาตินั้นๆ ก็สามารถนำชาติบ้านเมืองฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆไปได้ ที่ผ่านมานั้นสังคมไทยได้รับการพัฒนาด้านวัตถุเป็นอย่างมาก และเน้นความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อีกทั้งมีความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความไม่สมดุลย์ระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชากร ดังที่ ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวถึงความทันสมัยและการพัฒนาประเทศว่ายังไม่สามารถพัฒนาของสังคมไทยได้จริง สังคมไทยมีการพัฒนาทางด้านวัตถุซึ่งดูเหมือนจะเป็นสังคมที่เจริญแล้ว แต่คนในสังคมไทยส่วนมากยังมีสภาพความรู้ จิตใจและพฤติกรรมที่ไม่เข้ากับวัตถุที่พัฒนา จึงทำให้สังคมสับสนวุ่นวาย และเกิดปัญหาต่างๆมากมายทั้งในด้านการปรับตัว สุขภาพจิต การเบี่ยงเบนของพฤติกรรม การประพฤตินิสัยธรรม และกฎหมาย ตลอดจนการฉ้อราษฎร์บังหลวง ฯลฯ (พุทธทาสภิกขุ. 2512 : 184) สถาบันทางสังคมไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ที่มีอยู่ได้ เป็นเหตุให้บรรทัดฐานของสังคม จารีตประเพณี และกฎหมายลดหย่อนความศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถควบคุมความประพฤติของคนในสังคมได้ (เพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2528 : 15) นอกจากนี้ ยังเกิดปัญหาทางสังคมมากมาย ทั้งปัญหายาเสพติด ปัญหาสุขภาพจิตปัญหาการขาดระเบียบวินัยของสังคม ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความมีน้ำใจต่อกัน (ประเวศ วะสี. 2530 : 41) ปัญหาต่างๆ ดังกล่าวล้วนเกี่ยวข้องกับปัญหา "วินัย" ซึ่ง วิจิตร อวระกุลได้ประมวลปัญหาของวินัยไว้ว่า ปัญหาของวินัยมีหลายด้าน เช่น ความไม่มีวินัยด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขปกคทำให้เกิดปัญหาของมลภาวะ ความไม่มีวินัยด้านสังคมทำให้มีการฝ่าฝืนกฎหมายและระเบียบในการอยู่ร่วมต้น มีการทุจริต ขาดความรับผิดชอบต่อเวลาและหน้าที่ ความไม่มีวินัยด้านเศรษฐกิจมักปรากฏในลักษณะของความฟุ่มเฟือยขาดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ ความไม่มีวินัยในธุรกิจการค้ามักเกิดขึ้นในลักษณะของการคดโกง การปลอมปนสินค้า การส่งสินค้าไม่ตรงเวลา ซึ่งทำให้เกิดความเสียหาย

ทางเศรษฐกิจ และเสียภาพพจน์ของประเทศชาติ อีกทั้งยังมีปัญหาของวินัยทางการเมือง เช่น มีการเล่นการเมืองอย่างไม่มียึดถือตามวิถีทางของประชาธิปไตย (วิจิตร อวระกุล, 2532 : 45-48) จะเห็นได้ว่าปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่เกิดจากการขาดวินัยทั้งสิ้น

โดยทั่วไป วินัยมีลักษณะเป็นกติกาสังคม คือเป็นข้อตกลงว่า ทุกคนจะต้องถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ถ้าใครไม่ทำตามหรือล่วงละเมิดจะได้รับการลงโทษ วินัยประเภทนี้เป็นเหมือนกติกาสังคมหรือ "วินัยภายนอก" พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้กล่าวว่าคนที่ยังไม่พัฒนาจะรู้สึกว่กติกาดังๆ เป็นเครื่องปิดกั้นบีบคั้นตนเอง แต่สำหรับคนที่พัฒนาแล้ว มีปัญญามองเห็นเหตุผลกลับมองว่า กติกานั้นเป็นเครื่องช่วยให้เขาทำตัวได้ถูกต้อง (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) 2536 : 51) จะเห็นได้ว่าวินัยมีความสัมพันธ์กับจิตสำนึกของผู้ที่มีปัญญา และแสดงถึงความเป็น "วินัยในตนเอง" ของผู้นั้น ซึ่งจะตระหนักในผลดีของการพัฒนาตนเองให้มีวินัยทั้งของตนเองและสังคม และบุคคลที่มีวินัยในตนเองย่อมจะมีความสุข ความภูมิใจ และมีความเต็มใจที่จะแสดงพฤติกรรม การมีวินัยในตนเอง ดังที่ ฉันทนา ภาคบังข และคณะ ได้สำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย พบว่าจิตลักษณะที่มีผลต่อความมีวินัยของบุคคล คือ ความมีน้ำใจหรือความเสียสละ ความอดทน/การควบคุมตน และความเชื่อมั่นในตนเอง ส่วนพฤติกรรมที่มีผลต่อความมีวินัยคือ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การทำตามข้อตกลงกฎระเบียบและการใช้เหตุผล (ฉันทนา ภาคบังข และคณะ, 2539 : 42-44) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หากบุคคลใดมีลักษณะดังกล่าว จะส่งผลให้บุคคลนั้นมีวินัยในตนเอง หากคนในชาติได้รับการพัฒนาให้มีวินัยในตนเอง ย่อมทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคคล และนำมาซึ่งประโยชน์สุขของสังคมและประเทศชาติ

จากรายงานการการสัมมนาเรื่อง "วิกฤตการณ์ทางสังคมไทย" สรุปได้ว่าระบบการศึกษาทุกระดับยังไม่ประสบความสำเร็จในการสร้างวินัย และสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องสร้างวินัยอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการ, 2538 : 204) รายงานได้เสนอให้ครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันต่างๆ ช่วยกันพัฒนาพฤติกรรม การมีวินัยในตนเองแก่เด็กและเยาวชน แต่ไม่ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้การสร้างวินัยไม่ประสบความสำเร็จ

การปลูกฝังวินัยเริ่มต้นตั้งแต่ในระยะเริ่มแรกของชีวิต และสั่งสมมาโดยตลอด ดังนั้น ปัญหาวินัยในสถาบันการศึกษาระดับอุดมจึงเป็นสิ่งสั่งสมมาเป็นเวลานานและเป็น

สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพในการเรียนและการเตรียม
นิสิตเพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างเสริมศักยภาพทางการเรียนของนิสิตสาขา
วิชาต่างๆ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการ
มีวินัยในตนเองของนิสิต เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างเสริมวินัยในตนเองของ
นิสิตระดับปริญญาตรีให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการมีวินัยในตนเองของนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคม :
เพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทาง
จิตกับการมีวินัยในตนเองของนิสิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงลักษณะทางจิตและที่ปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์
กับวินัยในตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานิสิต
ในตนเองสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยในตนเองของนิสิต จะให้แนวทางสำหรับพ่อแม่หรือ
ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานเพื่อปลูกฝังความมีวินัยในตนเองต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ของคณะแพทยศาสตร์
คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์และคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับ
ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 5,856 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 4
คณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรม
ศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 สาขาวิชาละ 25 คน จำนวนรวมทั้งสิ้น 200 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น

1.1 ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู

1.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมมาก

1.1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อย

1.1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมมาก

1.1.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมน้อย

1.2 ปัจจัยด้านลักษณะทางจิต ประกอบด้วย

1.2.1 การมุ่งอนาคตและควบคุมตน

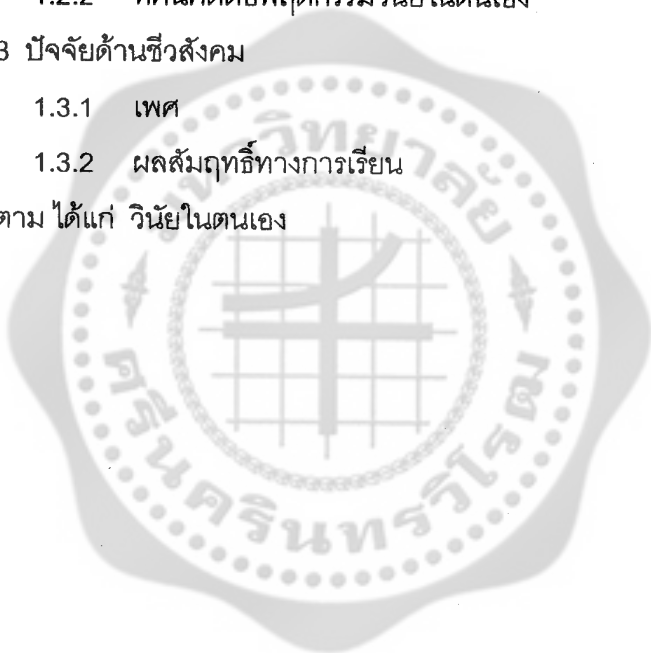
1.2.2 ทักษะคิดต่อพฤติกรรมวินัยในตนเอง

1.3 ปัจจัยด้านชีวสังคม

1.3.1 เพศ

1.3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ วินัยในตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของวินัยในตนเอง

คำว่า “วินัย” มีความหมายหลายนัย ซึ่งมีการให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538: 756) ได้ให้ความหมายของ “วินัย”
ว่า หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ให้ความหมายที่คล้ายคลึงกันว่า หมายถึง การควบคุมตนเอง
ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดี
งาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตน และความเป็นระเบียบเรียบร้อย(วัฒนธรรมแห่งชาติ,
สำนักงานคณะกรรมการ. 2532 : 5)

ความหมายของวินัยตามความหมายในสังคมไทยสามารถสรุปได้เป็น 2 ทาง
(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 433-434) ได้แก่ 1) ทางรูปธรรม คือ ข้อปฏิบัติ
หรือแบบ สำหรับคนในองค์การในหมู่ แต่ละแห่งมีข้อปฏิบัติหรือแบบที่กำหนดหรือมุ่ง
หวังสำหรับคนในวงการณ์นั้น ๆ 2) ทางนามธรรม หมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรม
(Behavior) ที่แสดงออกมา เป็นการยอมรับหรือปฏิบัติตาม การนำ การบังคับบัญชา
ระเบียบหรืออยู่ในแบบแผน ควบคุมตนเอง

คิงส์เบอรี (Kingsbury. 1957 : 52) ได้อธิบายว่า วินัย หมายถึง การควบคุม
พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งอาจทำได้ 2 วิธี คือ 1) การออกกฎข้อบังคับ คำสั่ง และบังคับ
โดยการลงโทษ และ 2) การสั่งสอน การฝึกอบรม และประสบการณ์ด้านความรับผิดชอบ

แมกกินสัน (Megginson. 1977 : 468-470) ได้อธิบายคำว่า “Discipline” มาจาก
คำว่า “Disciple” ซึ่งแปลว่า “Follower” หมายถึง ผู้ปฏิบัติตาม เมื่อพูดถึง “วินัย” มีความ
หมายตามแต่จะมองในแง่ใด ได้แก่ 1) การควบคุมตนเอง (Self-Control) การมองวินัย
ในแง่หนึ่งมุ่งที่การพัฒนาตนเอง เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการ
ซึ่งอาจเรียกว่า วินัยในตนเอง (Self-discipline) 2) เงื่อนไขเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เป็น
ระเบียบ (Condition for Orderly Behavior) การมอง Discipline ในแง่การควบคุม
บุคคลในองค์การให้มีพฤติกรรมที่เป็นระเบียบ โดยการสร้างเงื่อนไข เช่น สร้างขวัญ สร้าง
ความสามัคคี และ 3) กระบวนการทางนิติธรรม (Judicial due Process) การมองวินัย ซึ่ง

มีการออกกฎ ระเบียบ หรือกำหนดการสำหรับปฏิบัติหรือห้ามปฏิบัติ โดยกำหนดโทษเพื่อบังคับให้ปฏิบัติตามหรือผู้กระทำความผิด

จากความหมายของวินัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า วินัย เป็นการปฏิบัติตาม “ข้อบังคับ” “กฎระเบียบ” หรือ “แบบแผน” ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละวงการ สิ่งสำคัญที่สังเกตได้จากความหมายของวินัยนั้น คือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ บุคคลจะต้องมีการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่มาจากพื้นฐานทางจิตใจ ดังนั้น ในการที่จะทำให้คนมีวินัยได้นั้น มิใช่มุ่งเพียงให้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบเท่านั้น แต่ต้องมีการพัฒนาพื้นฐานทางจิตใจด้วย จึงมีการแบ่งคุณลักษณะของความมีวินัยเป็น 2 ประเภท (ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. 2539 : 9) ได้แก่ 1) วินัยภายนอก ผู้ที่มีวินัยภายนอก จะมีการแสดงออกซึ่งมองจากภายนอกว่าเป็นการกระทำที่บังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม เช่น ความมีระเบียบเรียบร้อย เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎระเบียบ คำสั่งหรือข้อตกลงที่พฤติกรรมปรากฏเป็นผลจากการอบรมสั่งสอน บังคับหรือเสริมแรง ผู้ที่มีวินัยภายนอกยังต้องได้รับการดูแลควบคุมอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดไว้ได้ 2) วินัยในตนเอง ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีการแสดงออกคล้ายกับผู้ที่มีวินัยภายนอก แต่ไม่ต้องถูกควบคุมจากภายนอก เพราะได้รับการแนะนำหรืออบรมสั่งสอนซึ่งประกอบด้วยเหตุผลอย่างดี และมีบรรยากาศของความรักความหวังดีต่อกัน ย่อมช่วยให้สามารถควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรมของตนเพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังและไม่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้ วินัยในตนเองจึงเป็นการแสดงออกเชิงจริยธรรมและคุณธรรมที่เหนือกว่าการรู้ดีรู้ชั่ว หรือการกระทำดีกระทำชั่ว (โสภพร แก่นเพ็ชร. 2530 : 20-30) จากการสำรวจคุณลักษณะของวินัยที่พึงประสงค์ของสังคมไทยโดยแบบสอบถามและระดมความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ 20 สาขา วิชา/อาชีพ สรุปได้ว่า คุณลักษณะเด่นของผู้ที่มีวินัยควรมีคุณลักษณะของผู้ที่มีน้ำใจ/ความเอื้ออาทรมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทน/ควบคุมตน และมีพฤติกรรมเคารพสิทธิของผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงและกฎระเบียบและมีเหตุผล (ฉันทนา ภาคบงกช. 2539 : 11) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีสากล

สรุปได้ว่า วินัยที่ปรากฏเป็นพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากข้อบังคับ กฎ ระเบียบ นั้นเป็นวินัยภายนอก ผู้ที่มีวินัยภายนอกต้องได้รับการดูแลควบคุมอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดได้ ส่วนผู้ที่มีวินัยภายในตนเองนั้น จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีวินัยเช่นเดียวกัน แต่ไม่ต้องถูกควบคุมจากภายนอก

นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้ให้ความหมายวินัยในตนเองว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อตนกระทำทำความดี และลงโทษตนเองเมื่อทำผิด ซึ่งหมายถึงความสามารถในการควบคุมตน หรือความสามารถในการยับยั้งเป็นตัวของตัวเองได้ ผู้ศึกษาลักษณะทางจิตอาจเรียกว่า “มโนธรรม” หรือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (conscience) พลังอีโก้ (ego strength) การควบคุมของอีโก้ (ego control) การควบคุมตน (self control) การจัดระเบียบตนเอง (self - regulation) เหล่านี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต และการมีความกล้าหาญทางจริยธรรม การมีวินัยในตนเอง แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง (autonomy) และความเป็นเอกเทศทางจริยธรรม (moral independence) เหล่านี้แสดงถึงการบรรลุดมภาวะทางจิตของบุคคล (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 2-3)

จะเห็นได้ว่า วินัยในตนเองเป็นลักษณะทางจิตที่ส่งเสริมการทำความดีด้วยตนเอง หรือการให้การเสริมแรงตนเอง ส่วนอีกด้านหนึ่งคือการป้องกันการทำความชั่ว วินเซนต์ อิงลิช และอิงลิช (พรพนทิพย์ พันทอง. 2534 : 52 ;citing English and English. 1968 : 487) ได้ให้ความหมาย ของความมีวินัยในตนเองว่า เป็นลักษณะของการนำตนเอง การควบคุมหรือการบังคับตนเอง โดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองเป็นไปตามความตั้งใจ กู๊ด (พรพนทิพย์ พันทอง. 2534 : 52; citing Good. 1973) ให้ความหมาย ของความมีวินัยในตนเองว่า หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่ใช่การบังคับโดยอำนาจภายนอก แต่บังคับโดยอำนาจภายในตัวบุคคล และเป็นอำนาจที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือการยอมรับในคุณค่าใดคุณค่าหนึ่งที่ทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามนั้น ซึ่งวิวัฒน์ อัสวานิชย์ (2523: 8) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถที่บุคคลรู้ตัวอยู่ตลอดเวลาในการแสดงพฤติกรรมทางด้านความเป็นผู้นำ ความรู้สึกกับผิดชอบ ความอดทน ไม่กังวลใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ตนต้องการโดยไม่ขัดกับกฎเกณฑ์และข้อบังคับของสังคมทั่วไป ซึ่งรวมถึงการปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมวางไว้ ตลอดจนมีความเห็นอกเห็นใจและไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล เป็นไปโดยตั้งใจและความเชื่ออำนาจภายในตนเอง (พรพนทิพย์ พันทอง. 2534 : 52 ;citing Vincent. 1961) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลไม่กระทำการใดๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวเรื่องส่วนตัวหรือสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งการต้องกระทำสิ่งที่ตนไม่อยากจะกระทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการและสิทธิของผู้อื่นได้รับการตอบสนอง นอกจากนี้ วินัยยังเป็นการ

กระทำสิ่งที่ทำให้ผู้อื่นประสบผลสำเร็จในอนาคต ดังที่ อำพร กาทอง ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ โดยเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเอง และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่นโดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมและไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น (อำพร กาทอง 2529: 7; อนุชิต สงแพง. 2530 :12; และ รัตนา นภารัตน์. 2531:28)

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า “วินัยในตนเอง” หมายถึงความสามารถของบุคคล ในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง โดยอยู่ในกฎและระเบียบของสังคม ซึ่งเกิดจากการสำนึกของตนเอง โดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคม ไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในสังคม แต่ประเด็นที่ว่า “ต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนเองในอนาคต” นั้น ดูเหมือนจะมีความขัดแย้งกับสถานะของการเริ่มต้นของการพัฒนาวินัยในตนเอง การฝึกควบคุมตนด้วยเหตุผล ซึ่งเป็นลักษณะของวินัยในตนเองนั้น จะต้องอาศัยความอดทน ความอดกลั้น ความเสียสละ ความพากเพียรเพื่อให้บรรลุความดีงามหรือประโยชน์สุขของส่วนรวม ในบางสถานการณ์อาจต้องประสบความยากและต้องแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจยุ่งยากหรือเกิดความลำบากแก่ตนเองบ้าง แต่เมื่อพัฒนาวินัยในตนเองได้เต็มที่ก็คลายความยากลำบากลง เหล่านี้อยู่ในวิสัยของผู้ที่มีวินัยในตนเองจะทำได้ถ้ามีเหตุผลพอเพียงและปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ดังนั้น ความหมายของวินัยในตนเองจึงควรลดประเด็นของ “การไม่ทำให้ตนเองยุ่งยากในอนาคต” ลง เพราะก่อนที่จะรู้สึกว่าการควบคุมตนเป็นไปโดยราบรื่นและไม่ยุ่งยากจะต้องผ่านขั้นตอนของความยากลำบากก่อนเป็นธรรมดา

ความสำคัญของวินัยในตนเอง

การมีวินัยในตนเองนั้นต้องไม่เป็นเรื่องของการบังคับ แต่เป็นการควบคุมการกระทำด้วยตนเองด้วยความเห็นชอบของตน พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) กล่าวว่าวินัยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพราะเรามีวัตถุประสงค์ที่มุ่งประโยชน์แก่ชีวิตและสังคม เช่น เราต้องการที่อยู่อาศัยที่เรียบร้อย อยู่สบาย ต้องการโอกาสในการที่จะทำงาน ต้องการความคล่องตัวในการดำเนินกิจการ ต้องการการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เราจึงดำเนินการจัดเก็บข้าวของอุปกรณ์ให้เป็นที่เป็นทางไม่เกะกะเพื่อให้ได้สะดวก จัดระเบียบการอยู่ร่วมกันในบ้าน ในที่ทำงาน ในท้องถิ่น จัดลำดับการใช้เวลา เป็นต้น เมื่อปฏิบัติตามระเบียบ

ก็จะมีเวลาและโอกาส ตลอดจนความคล่องตัวมากขึ้นในการทำงาน เพราะฉะนั้น วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของวินัยคือ การจัดสรรโอกาสให้มนุษย์สามารถทำอะไรได้สะดวกขึ้น อันเป็นการเอื้อโอกาสต่อการพัฒนามนุษย์ (พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). 2536: 50) วินัยจึงก่อเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม โดยเฉพาะวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมอันเกิดจากการควบคุมของตนเองและเป็นความเห็นชอบของตน เป็นหัวใจของการแสดงออกซึ่งคุณธรรม เนื่องจากความสามารถในการควบคุมตนเองนั่นเอง สามารถทำความดีด้วยตนเอง และมีความกังวลเมื่อจะกระทำการที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งจะยับยั้งและป้องกัน ไม่ให้บุคคลกระทำผิด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2523 : 5-9)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

วินัยในตนเอง มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางจริยธรรม และคุณธรรมของบุคคลมาก และอาจจะสำคัญมากกว่าลักษณะการรู้ดีรู้ชั่วและความสามารถกระทำดีกระทำชั่วด้วย ฉะนั้นการให้ความสนใจเกี่ยวกับกำเนิด และการเจริญเติบโตของลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยในตนเองจึงเป็นสิ่งจำเป็น นักจิตวิทยาพัฒนาการได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้กันมานานแล้วและมีความเห็นว่าการมีวินัยในตนเอง หรือความสามารถที่จะควบคุมตนเองอย่างถูกต้องด้วยเหตุผล เป็นหลักชัยของพัฒนาการทางจิตของบุคคลให้มีคุณลักษณะของผู้ที่บรรลุดมภาวะทางจิต ดังนั้น การมีวินัยในตนเองจึงสามารถที่จะใช้เป็นเครื่องวัดระดับพัฒนา การทางจิตของบุคคลได้ด้วย ทฤษฎีที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของวินัยแห่งตนมี 2 ทฤษฎีคือ ทฤษฎีของเมอเรอร์ที่เกี่ยวข้องกับกำเนิดของการควบคุมตน และ ทฤษฎีของเพคและแฮวิก เฮิสต์ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรม

ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง การเกิดวินัยในตนเองมีพื้นฐานมาจากช่วงแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้นคือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดาหรือผู้เลี้ยงดู อันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการเสริมแรงตน หรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น เมอเรอร์ ได้อธิบายว่าทารกและเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้ที่เลี้ยงดูตนในสภาพอันเหมาะสม การเรียนรู้ของทารกและเด็กจะเกิดขึ้นหลายระดับและขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นพึงพอใจ การได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น เมื่อหิว เมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบาย พพอใจ และมีความสุข ซึ่งจะตราตรึงอยู่ในสำนึกตลอดไป 2) ขั้นรับรู้ว่ามีแม่คือที่พึ่ง การที่ได้รับการบำบัดความต้องการจนรู้สึกพอใจและมีความสุขทำให้เด็กรับรู้ว่ามีแม่คือผู้ช่วยเหลือทุกครั้งที่มีแม่หรือผู้เลี้ยงดูมาปรนนิบัติเด็ก 3) ขั้นการเรียนรู้ว่าการ

ปรากฏตัวของแม่ก่อให้เกิดความสุขความพอใจแก่เด็ก 4) ขึ้นเลียนแบบการกระทำ เมื่อเด็กเรียนรู้ว่าแม่มาพร้อมกับความพึงพอใจ เมื่อแม่พูด กระทำหรือสั่งสอน การทำตามที่แม่สั่งสอนจะทำให้เด็กเกิดความสุขใจและรู้สึกพึงพอใจตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะของรางวัลทางจิตใจที่เด็กได้รับจากตนเอง ให้รางวัลและชื่นชมตนเองโดยไม่คิดหวังจากภายนอก ทำให้เด็กจะเลียนแบบผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดทั้งในทางดีและไม่ดีตามที่ตนรับรู้ได้ความสามารถดังกล่าวแสดงถึงการบรรลุวุฒิภาวะทางจิตของบุคคลนั้น และเป็นผู้ที่สามารถในการควบคุมตนให้ปฏิบัติอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2523 : 1-5)

ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับความต้องการกระทำ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรม เพค และแอวิกเฮิสต์ เชื่อว่าการควบคุมของอีโก้ (ego - control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ จะร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล นักทฤษฎีทั้งสองเห็นว่าพลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในแต่ละบุคคลอาจมีมากหรือน้อย ต่างกันพบว่าบุคคลที่มีลักษณะทั้งสองนี้รวม จำแนกเป็น 5 ประเภท ดังนี้ 1) พวกปราศจากจริยธรรม (amoral person) เป็นผู้มีพลังควบคุมของอีโก้ และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก มีลักษณะของ ผู้ที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และเห็นแก่ตัวไม่สามารถจะควบคุมตนได้ และกระทำสิ่งต่างๆ โดยขาดการไตร่ตรอง 2) พวกเอาแต่ได้ (expedient person) เป็นผู้มีพลังควบคุมของอีโก้เล็กน้อย แต่พลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง และทำทุกอย่างเพื่อความพอใจ และเพื่อตนเอง เป็นคนที่ไม่จริงใจ แต่ยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้ที่จะทำให้ตนได้รับผลที่ต้องการ ซึ่งพบได้ในเด็กวัยต้น และบางคนที่ไม่สามารถพัฒนาตนได้ และติดตัวไปจนตลอดชีวิต 3) พวกชอบคล้อยตาม (conforming person) เป็นผู้มีพลังควบคุมของอีโก้เล็กน้อย แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากกว่า มักจะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่นโดยไม่ไตร่ตรอง จึงอยู่ภายใต้การควบคุมของสังคมและกลุ่ม 4) พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (irrational -conscientious person) เป็นผู้มีพลังควบคุมของอีโก้ในระดับปานกลาง แต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากเป็นผู้ที่ยอมรับและทำตามกฎเกณฑ์และค่านิยมทางสังคม ด้วยความยึดมั่น ศรัทธาและ เคร่งครัด มีความมั่นคงในความเชื่อ แต่การขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล นับว่าเป็นผู้ที่ไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม 5) พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (rational-altruistic person) คือบุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้มาก และในขณะเดียวกันก็มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มากด้วย ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม และความสมเหตุสมผล

โดยยึดการเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลัก บุคคลประเภทนี้จะมีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มหรืออยู่ใต้อิทธิพลของกฎเกณฑ์อย่างปราศจากเหตุผล แต่ตระหนักถึงผลของการกระทำของตนเองที่มีต่อผู้อื่นเสมอพร้อมที่จะร่วมมือกับสังคม มีความรับผิดชอบและให้ความเคารพเพื่อนมนุษย์โดยทั่วไป มีความต้องการที่จะเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นับว่าเป็นบุคลิกภาพของมนุษย์ที่พัฒนาถึงขีดสูงสุด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2523 : 2-9)

ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมของเพคและแอวิกเฮิสต์ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับพัฒนาการของวินัยในตนเอง แม้ว่าพัฒนาการของวินัยในตนเองจะเริ่มพัฒนาตั้งแต่เยาว์วัย แต่ยังไม่ปรากฏชัดเจนจนกว่าจะอายุ 7-8 ปี จึงมีบุคลิกภาพตามทฤษฎีของเพคและแอวิกเฮิสต์แบบใดแบบหนึ่ง ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนของบุคลิกภาพและมีความชัดเจนตามวัย สามารถควบคุมตนเองได้และเพิ่มมากขึ้นตามวัย ดังนั้นการเสริมสร้างให้เป็นผู้ที่เห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุมีผลจึงต้องเริ่มในวัยเด็ก สรุปได้ว่า การวางพื้นฐานการมีวินัยในตนเอง ต้องเริ่มในวัยเด็ก ส่วนการวัดวุฒิภาวะทางจิตสามารถวัดชัดเจนในวัยรุ่นตอนปลาย หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

เหตุผลเชิงจริยธรรมกับวินัยในตนเอง

เด็กเริ่มต้นพัฒนาวินัยในตนเองตั้งแต่ยังเยาว์ ถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้เหตุผล (induction) มีผลต่อการพัฒนาจริยธรรม การที่บุคคลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งล้วนเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่บุคคลสัมผัสมา ซึ่งสะท้อนถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ ของบุคคล แม้อาจมีการพบว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับแตกต่างกันอาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกัน แต่ทั้งเพียเจต์และโคลเบอร์ก (Piaget and Kohlberg) มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล แสดงออกถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคล ซึ่งสัมพันธ์กับสติปัญญา อารมณ์และพฤติกรรมต่างๆ อย่างมาก อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยทั้งในและประเทศได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงมักจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำ (วิเชียร รักการ. 2522) จะเห็นว่า ผลการวิจัยดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า ลำพังเหตุผลเชิงจริยธรรมยังไม่เพียงพอที่จะทำนายพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ได้เพียงพอ จึงต้องนำลักษณะทางจิตใจด้านอื่นมาช่วยกันทำนายพฤติกรรม เช่น การมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นต้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจัน. 2520)

นักทฤษฎีจริยธรรมบางท่านเชื่อว่าสังคมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาจริยธรรมของบุคคล ต่างคนต่างกลุ่มและต่างสังคมย่อมมีจริยธรรมแตกต่างกัน แต่นักทฤษฎีอีกพวกเชื่อว่าความเจริญทางจิตใจมีแฝงอยู่ในตัวบุคคลตั้งแต่แรกเกิด เมื่อเติบโตขึ้น ลักษณะจริยธรรมของบุคคลจะปรากฏเด่นชัดและเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งเสริมหรือทำให้ล่าช้าหรือชะงักงัน นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรมมีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากล แนวคิดนี้คือทฤษฎีพัฒนาการทางการรู้คิด (cognitive development theory) ซึ่งมีความเชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างทางความคิดพื้นฐานและประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม และมีแรงจูงใจเบื้องต้นคือการรับรู้ว่าคุณมีความสามารถ จริยธรรมมีความเป็นสากลในทุกวัฒนธรรม พื้นฐานเบื้องต้นทางจริยธรรมเกิดจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม (Kohlberg, 1976)

วินัยในตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรม ต้องอาศัยแรงจูงใจจากภายในเช่นกัน ดังนั้น การจะทราบว่าผู้ใดมีวินัยในตนเองมากเพียงใดน่าที่จะนำเหตุผลเชิงพฤติกรรมมาประยุกต์เพื่อสร้างแบบทดสอบที่ช่วยให้พบความจริงเกี่ยวกับวินัยในตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

แบบทดสอบวินัยในตนเอง

จากศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวินัยของคนในชาติ แนวคิด หลักการ และทฤษฎีสากลที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง และทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) และจากการวิเคราะห์แบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง พบว่าวินัยในตนเองหรือวินัยภายนอกมีพฤติกรรมความคล้ายกันมาก จึงยากที่จะทราบได้แน่ชัดว่าการตอบแบบทดสอบนั้นเกิดจากความรู้สึกนึกคิดที่มาจากภายในตนเองหรือถูกควบคุมบังคับจากภายนอก ดังนั้น การนำแนวของแบบทดสอบเหตุผลเชิงจริยธรรมมาประยุกต์ใช้จะสามารถบอกระดับของควมมีวินัยได้ ด้วยเหตุผลที่ตัดสิน ตอบว่าเป็นวินัยที่มาจากภายนอกหรือภายในตนเอง ซึ่งพบว่าระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) และขั้นพัฒนาทัศนคติเชิงสังคมสามารถช่วยอธิบายระดับควมมีวินัยได้ดี เพราะระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสามารถอธิบายถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจเลือกคำตอบว่าเป็นเหตุผลที่มาจากภายนอก หรือมาจากภายในจิตใจของตนเอง ซึ่งมีระดับและขั้นตอนดังนี้ (Kohlberg, 1976 : 34-35)

ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม	เหตุผล	ทัศนะการมองทางสังคม
ระดับที่1 <u>ก่อนเกณฑ์จริยธรรม</u>		
ขั้นที่ 1 จริยธรรมพื้นฐาน	ทำตามกฎเพื่อหลีกเลี่ยงโทษ การลงโทษหรือเพื่อประโยชน์ ที่ตนจะได้รับ	ทัศนะการมองแบบยึดตนเอง เป็นศูนย์กลาง ไม่สนใจ ความ เห็นที่ แตกต่างไปจากตนเอง
ขั้นที่ 2 วิธีการและการแลกเปลี่ยน เพื่อประโยชน์ของตนเอง	สนองความต้องการของตนเอง	ทัศนะการมองที่เป็นรูปธรรม รู้ว่าคนอื่นต่างก็มีสิ่งที่ตนสนใจ สนใจติดตามความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
ระดับที่ 2 <u>เกณฑ์จริยธรรม</u>		
ขั้นที่ 3 การเคารพซึ่งกันและกัน: คาดหวังความสัมพันธ์ การทำตามตามที่ตกลง	ต้องการที่จะเป็นคนดีในทัศนะ ของผู้อื่น	ทัศนะการมองที่สัมพันธ์กับผู้อื่น ตระหนักในการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น
ขั้นที่ 4 ระบบสังคมและ มโนธรรม	สนับสนุนระบบของสังคมด้วย สำนึกของความห่วงใยสังคม	เห็นความแตกต่างระหว่างทัศนะ ต่อสังคมและทัศนะตอบทบาท และกฎระหว่างบุคคล ซึ่งอยู่ ภายใต้ระบบสังคม
ระดับที่ 3 <u>เหนือเกณฑ์จริยธรรม</u>		
ขั้นที่ 5 กติกาสังคม สิทธิหรือ สำนึกต่อความถูกต้อง	มีสำนึกต่อกฎต่างๆว่าเป็นไปเพื่อ ประโยชน์สุขของส่วนรวม	ทัศนะแห่งความมีเหตุผลที่คำถึง ค่านิยมและความถูกต้องที่นอก เหนือความผูกพันและสัญญา เข้าถึงกฎหมายและจริยธรรมอย่าง ถ่องแท้ว่าอาจไม่รับกันเสมอไป
ขั้นที่ 6 หลักจริยธรรมสากล	มีความเป็นผู้มีเหตุผลที่ยึดมั่นใน หลักจริยธรรมอันเป็นสากล	ทัศนะของความเป็นผู้มีจริยธรรม มองเห็นธรรมชาติของจริยธรรม และยึดถือเป็นสำคัญ

จากเหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนะการมองทางสังคม ตามทัศนะของโคลเบอร์ก
ดังกล่าว จึงนำมาเป็นแนวในการพิจารณาระดับความมีวินัย ซึ่งประกอบด้วยวินัยขั้นต้น

คือ วินัยภายนอก ซึ่งต้องอาศัยอิทธิพลจากภายนอกมาควบคุม และวินัยระดับที่สูงกว่า คือ วินัยในตนเอง ซึ่งสามารถควบคุมได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยอิทธิพลจากภายนอก มาควบคุมการกระทำของตนเอง จึงแบ่งออกเห็น 4 ชั้น ดังนี้

<u>ระดับวินัย</u>	<u>ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม</u>	<u>ทัศนะการมองทางสังคม</u>
วินัยภายนอกระดับที่ 1 กระทำเพื่อประโยชน์ หลีกเลี่ยงการลงโทษ	หลีกเลี่ยงการลงโทษ สนองความต้องการส่วนตน	ทัศนะที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการของตน
วินัยภายนอกระดับที่ 2 กระทำเพื่อภาพพจน์ ต้องการให้สังคมยกย่อง	ต้องการเป็นคนดีในสายตาของ ผู้อื่น	ทัศนะที่คำนึงถึงบุคคลอื่น ทำตามความคาดหวังของผู้อื่น และทำตามกฎของสังคม คำนึงถึงสถานภาพของตน
วินัยภายในระดับที่ 1 กระทำเพื่อรักษากฎระเบียบ และประโยชน์สุขของส่วน รวม	มีสำนึกของหน้าที่ต่อส่วนรวม และสังคม	ทัศนะที่เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับสังคม และความสำคัญของการทำตาม กฎของสังคม
วินัยภายในระดับที่ 2 กระทำเพื่อความถูกต้องดี งาม และศักดิ์ศรีของความเป็น มนุษย์	มีสำนึกที่จะธำรงความถูกต้อง ความดีงามตามหลักจริยธรรม	ทัศนะของการมองโดยคำนึงถึง ความถูกต้อง คุณค่าและสิทธิของ ความเป็นมนุษย์

แบบทดสอบวัดวินัยในตนเอง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความมีวินัย เพื่อวัดวัดเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจเลือกตอบ โดยบุคคลอาจใช้หรือมีเหตุผลแตกต่างกันออก ดังนั้นจึงอาศัยแนวของการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งประเมินระดับของการตัดสินใจเลือกตอบว่าเป็นเหตุผลที่มาจากภายนอกหรือภายในของบุคคลมาใช้ในการวัดวินัยในตนเอง

การให้คะแนน กำหนดวิธีการให้คะแนนระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านวินัยในตนเอง ให้คะแนนในแต่ละตัวเลือก มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1-4 โดยพิจารณาจากระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม ดังนี้

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายนอกในระดับที่ 1 ให้ 1 คะแนน
(กระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง)
ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายนอกในระดับที่ 2 ให้ 2 คะแนน
(กระทำเพื่อรับการยกย่องจากสังคม)
ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายในในระดับที่ 1 ให้ 3 คะแนน
(กระทำเพื่อประโยชน์สุขของสังคม)
ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายในในระดับที่ 2 ให้ 4 คะแนน
(กระทำเพื่อความดีงามและจริยธรรม)

แบบทดสอบแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านวินัยในตนเอง ชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับที่สถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความมีวินัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง ได้แก่ การมุ่งอนาคตและความคุมตนความเอื้ออาทร ความเชื่อมั่นในตนเองและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพื่อวัดเหตุผลที่ผู้ตอบใช้ในการตัดสินใจ หรืออยู่ เบื้องหลังการตัดสินใจตอบคำถาม

แบบทดสอบชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น .737 ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนเชิงประเมินค่า 4 ระดับ จากแบบคำตอบที่ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนวของโคลเบอร์ก จำนวน 30 ข้อ ผู้ที่ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 30-120 คะแนน ในแบบวัดวินัยในตนเองนี้ ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า มีวินัยในตนเองสูง ผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า มีวินัยในตนเองต่ำ แบบ

ทดสอบชุดนี้มีความสัมพันธ์กับแบบวัดการควบคุมตนซึ่งมีความสัมพันธ์กับในระดับ .737 (ฉันทนา ภาคบังกช และคณะ 2540 : 61)

การอบรมเลี้ยงดูกับการมีวินัยในตนเอง

การอบรมเลี้ยงดูเป็นการที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูด และ การกระทำซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึก และ อารมณ์ของผู้กระทำ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523:3) การปฏิบัติต่อเด็กในด้านการกระทำต่างๆ ก็เพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม(อรพินทร์ ชูชม และ คณะ. 2527) ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูนี้ก็จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และคุณลักษณะต่างๆ ของเด็กทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายนอกในระดับที่ 1 ให้ 1 คะแนน

(กระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง)

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายนอกในระดับที่ 2 ให้ 2 คะแนน

(กระทำเพื่อรับการยกย่องจากสังคม)

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายในระดับที่ 1 ให้ 3 คะแนน

(กระทำเพื่อประโยชน์สุขของสังคม)

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายในระดับที่ 2 ให้ 4 คะแนน

(กระทำเพื่อความดีงามและจริยธรรม)

แบบทดสอบแบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านวินัยในตนเอง ชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความมีวินัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง ได้แก่ การมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง อารมณ์ ความเชื่อมั่นในตนเองและทัศนคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตยเพื่อวัดเหตุผลที่ผู้ตอบใช้ในการตัดสินใจ หรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจตอบคำถาม

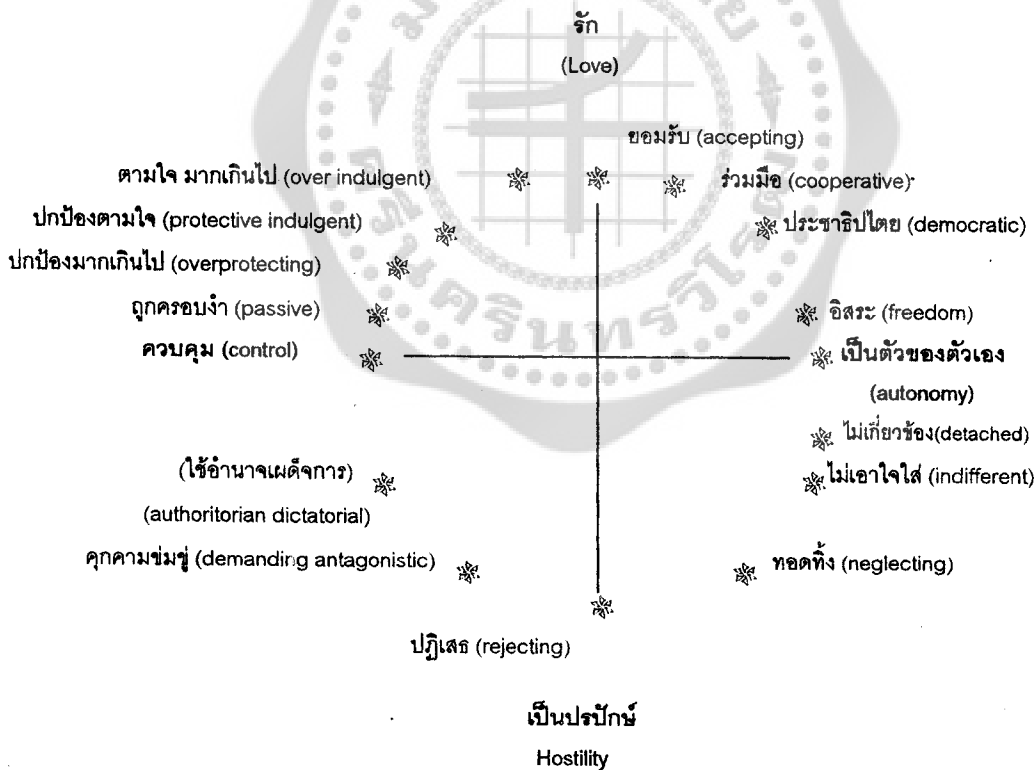
แบบทดสอบชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น .737 ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนเชิงประเมินค่า 4 ระดับ จากแบบคำตอบที่ประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนวของโคลเบอร์ก จำนวน 30 ข้อ ผู้ที่ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 30-120 คะแนน ในแบบวัดวินัยในตนเองนี้ ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีวินัยในตนเองสูง ผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีวินัยในตนเองต่ำ แบบทดสอบชุดนี้มีค่าความสัมพันธ์กับแบบวัดการควบคุมและควบคุมตนที่ .879 (ฉันทนา ภาคบังกข และคณะ 2540 : 84)

การอบรมเลี้ยงดูกับการมีวินัยในตนเอง

การอบรมเลี้ยงดูเป็นการที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูด และ การกระทำซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึก และ อารมณ์ของผู้กระทำ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523:3) การปฏิบัติต่อเด็กในด้านการกระทำต่างๆ ก็เพื่อ สนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งสอนฝึกอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม(อรพินทร์ ชูชม และ คณะ. 2527) ดังนั้น การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม และคุณลักษณะต่างๆ ของเด็กทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ในสังคมไทยปัจจุบัน

ในการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่ามีหลากหลายรูปแบบ เช่น การอบรมเลี้ยงดูตามแนวของบรอนเฟน เบรนเนอร์ (นริศว์ ปารมภ์. 2535 :; citing Bronfrenbrenner.1958) ได้แบ่งออกเป็น 3 แบบได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก (loving) แบบให้การลงโทษ (punishment) และแบบเรียกร้องเอาากับเด็ก ส่วน เชีฟเฟอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520. 27 ; อ้างอิงจาก Shaefer. 1959) ได้นำเทคนิคในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เรียกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมที่มารดาแสดงต่อบุตร ในลักษณะต่างๆ 14 ด้าน ผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า พฤติกรรมที่มารดาแสดงออกสามารถจำแนกได้เป็น 2 มิติ คือ แบบควบคุมกับความเป็นตัวของตัวเอง (control v.s. autonomy) ดังในภาพประกอบที่ 1 (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520, citing Schaefer.1959)

ภาพประกอบ 1 แสดงมิติการอบรมเลี้ยงดูตามแนวของเชีฟเฟอร์

ภาพประกอบ 1 แสดงถึงพฤติกรรมที่พ่อแม่กระทำต่อลูก ซึ่งจำแนกเป็น 4 มิติ คือ มิติของความรัก คือ รัก - เป็นปรักษ์ และมิติของการควบคุม คือ ควบคุม - ให้อิสระ ซึ่งเป็นลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการพัฒนาวินัยในตนเองในเด็ก นอกจากนี้ มีการแบ่งการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะอื่น เช่น โรเจอร์ (นริศว์ ปรารมย์. 2540 : 33 ; citing Rogers, 972) ได้กล่าวจำแนกการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ แบบประชาธิปไตย (democracy) แบบเข้มงวดกวดขัน (over protection) และแบบปล่อยปละละเลย (rejection) การแบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูของเซฟเฟอร์ที่กล่าวมา มีลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมค่อนข้างน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเผด็จการ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยควบคุมน้อย ส่วนในประเทศไทย ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520) ได้เสนอมิติในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย จากการประมวลการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนไทย 5 มิติ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางจิต แบบควบคุมและแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จากการประมวลผลงานวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยโดยคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ในการวิจัยในประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทย มีหลายประเภท เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก-สนับสนุน แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางจิต แบบประชาธิปไตย แบบอิตาเลียนแบบแบบปล่อยตามใจ แบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย แบบให้พึ่งตนเอง แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการศึกษาเลี้ยงดูและอบรม. 2526)

จากเอกสารการอบรมเลี้ยงดู จะเห็นว่าการแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างๆ มีความคล้ายคลึงกันสำหรับในประเทศไทย ลักษณะวัฒนธรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย พ่อแม่นิยมใช้วิธีการควบคุมเพื่อให้บุตร เป็นคนหัวอ่อน ทำตามคำสั่งผู้ใหญ่ เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ทำตามคำสั่ง และความต้องการของพ่อแม่ ในการวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของเซฟเฟอร์ โดยใช้ มิติ 2 มิติ คือ มิติรักและมิติควบคุมแต่ละมิติมีความเข้ม 2 ระดับคือ มาก - น้อย ร่วมกันจำแนกการอบรมเลี้ยงดู ได้ 4 ประเภท คือ รักมาก - ควบคุมมาก รักมาก - ควบคุมน้อย รักน้อย - ควบคุมมาก และรักน้อย - ควบคุมน้อย

ในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และแบบควบคุมกับการมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองนั้น เชียร์และคณะ(ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2520 : 23 ; citing Sears, Maccoby, and Levin. 1957) ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ความรักที่เด็กได้รับจากพ่อแม่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาจริยธรรมในเด็ก ถ้าในช่วงแรกเกิดเด็กได้รับความรักความอบอุ่นโดยได้รับการบำบัดความต้องการต่างๆ ทางร่างกายเพียงพอ เด็กจะมีความรู้สึกพอใจและมีความสุข ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นทุกครั้งที่มีผู้มาดูแลช่วยเหลือ ทำให้ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจ และมีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ชิด ในขณะที่ผู้เลี้ยงดูอยู่ใกล้ชิดกับเด็กและคอยอบรมสั่งสอนเด็ก เด็กจะเลียนแบบการกระทำต่างๆ และซึมซับไว้โดยไม่รู้สึกตัว เมื่อเด็กห่างเหินจากผู้เลี้ยงดู เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหงาและวิตกกังวล เด็กจะแก้ความรู้สึกดังกล่าวด้วยการแสดงลักษณะและการกระทำที่คล้ายคลึงกับผู้เลี้ยงดู เป็นการทดแทนตัวผู้เลี้ยงดู การกระทำดังกล่าวจะทำให้เด็กเองรู้สึกพอใจและมีความสุข เด็กจึงทำเช่นนี้เสมอจนเป็นนิสัยได้ ตามทฤษฎีของเชียร์และคณะกล่าวว่า เด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะเกิดความรักความพอใจในผู้เลี้ยงดูตน จึงจะสามารถยอมรับการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมจากบุคคลนั้น นอกจากนี้ เด็กจะต้องเกิดความรักในผู้เลี้ยงดูตนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะสามารถรักบุคคลอื่นๆ และยอมเลียนแบบคนอื่นๆ ต่อไป ฉะนั้นการทำตามกฎเกณฑ์ของศาสนา และการปฏิบัติตามกฎหมายจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าเด็กไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ภายในบ้านเสียก่อน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520) ได้ประมวลผลการศึกษาในประเทศไทยและพบว่า เด็กและวัยรุ่นไทย ที่ได้รับความรักจากผู้เลี้ยงดูมาก มีลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีวินัย และความเชื่อเพื่อ สูงกว่าเยาวชนที่ได้รับความรักจากผู้เลี้ยงดูน้อยอย่างเชื่อมั่นได้ การพิจารณาวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แยกออกจากการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ใช้เหตุผล และลงโทษ อาจทำให้มองภาพได้ไม่ละเอียดเพียงพอ พ่อแม่ที่รักบุตรนั้น อาจแสดงความรักบุตรด้วยวิธีการต่างๆ กัน เช่น รักแบบประคบประหงม รักแบบตามใจมาก รักแบบควบคุมมาก หรือรักแบบประชาธิปไตย ซึ่งอาจมีผลต่อการปลูกฝังลักษณะทางสังคมให้แก่เด็กได้แตกต่างกันมาก ดังนั้นนักจิตวิทยาพัฒนาการจึงเสนอให้พิจารณาการให้ความรัก และการควบคุมไปพร้อมกัน

ที่ผ่านมา การอบรมเลี้ยงดูเด็กไทยมักจะควบคุมบุตรหลานอย่างใกล้ชิด และเข้มงวดกวดขัน แต่ในปัจจุบันมีการควบคุมบุตรหลานน้อยลงไปมาก จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการควบคุมมากจะให้ผลแตกต่างจากการควบคุมน้อยในเรื่องใดบ้าง และมีผลเพียงใด การเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก หมายถึง การบังคับให้เด็กทำตามที่ผู้เลี้ยงดูเห็นดีเห็นชอบ

โดยการตรวจตราและซุ่มจับ นอกจากนั้นมีการลงโทษเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติตาม ส่วนการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย หมายถึงการให้อิสระแก่เด็กอย่างมาก ตามใจเด็ก ไม่สนใจเด็ก และไม่ลงโทษเด็กอย่างสม่ำเสมอ จากการประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก จะมีลักษณะผู้ใหญ่พอใจ คือ เชื่อฟัง สุภาพเอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะไม่เชื่อฟัง ไม่มีความรับผิดชอบ และขาดสมาธิ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากเมื่อเด็กอายุยังน้อยนั้น อาจให้ผลที่น่าพอใจ แต่เมื่อเด็กอายุเข้าสู่วัยรุ่น จะทำให้เด็กรู้สึกว่าจะไม่ยุติธรรม และเกิดการต่อต้านอย่างก้าวร้าว การควบคุมมากทั้งในเด็กเล็กและเด็กโตมักก่อให้เกิดความก้าวร้าว และมีความมั่งร้าย ซึ่งถ้าเด็กแสดงออกต่อผู้ใหญ่ ก็อาจไปก้าวร้าวกับผู้อื่นแทน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 25; citing Becker, 1964) จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีความสัมพันธ์กับลักษณะที่สังคมยอมรับแต่ก็มีผลกับลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับบางลักษณะด้วย ซึ่งปรากฏในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กไทยด้วย เช่นกัน จากการประมวลผลการวิจัยในประเทศไทยดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520) พบว่าลักษณะความเอื้อเฟื้อปรากฏในเด็กที่รายงานว่าตนถูกควบคุมมาก แต่เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยนั้น มีวินัยทางสังคมและมีการควบคุมตนเองสูงกว่าเด็กที่ถูกควบคุมมากอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ มีการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและควบคุมกับจริยธรรมของบุคคล ผู้วิจัยได้นำลักษณะของพฤติกรรมต่างๆ ของแม่มาวิเคราะห์ เพื่อหามิติต่างๆ ของพฤติกรรมซึ่งเป็นเอกเทศต่อกัน (factor analysis) และพบว่ามีอยู่ 2 มิติ คือ รักมาก - รักน้อย กับ ควบคุมมาก - ควบคุมน้อย และจากการประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการควบคุมในครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบรักมาก และในครอบครัวที่มีการเลี้ยงดูแบบรักน้อย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปริมาณการควบคุมกับลักษณะต่างๆ ของ เบคเคอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 25; citing Becker, 1964) ได้สรุปไว้ดังนี้

เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบรักมากขณะเดียวกันก็ควบคุมมากนั้น มักจะเป็นเด็กที่ชอบพึ่งพาผู้อื่น ไม่ค่อยเป็นมิตร ความอดทนสูงหรือต่ำมากกว่าปกติ ความคิดสร้างสรรค์ต่ำ และมีความเพ้อฝันในด้านร้าย นอกจากนี้ เด็กชายยังมีความก้าวร้าวน้อย ชอบยอมตาม และรักษากฎ ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากแต่ควบคุมน้อยนั้น มีความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความร่วมมือกับผู้ใหญ่ อดทนในการทำงานปานกลาง มีความคิดสร้างสรรค์และไม่มีลักษณะมั่งร้ายหรือก้าวร้าว พยายามให้ผู้อื่นทำตามความ

ศักดิ์อุดม. 2523) นอกจากนี้ พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (บัณฑิตา ศักดิ์อุดม. 2523) การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สามารถทำนายวินัยในตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (วิภาหวัณ มุลสถาน. 2523; ชิดกมล สังข์ทอง. 2535) นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีวินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สุนารี เดชะโชค วิวัฒน์. 2527) แม้ในการวิจัยของสุนารี เดชะโชควิวัฒน์ จะกล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแทนการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก แต่เมื่อพิจารณานิยามของวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลพบว่า หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักความห่วงใยต่อเด็ก ให้ความสนิทสนมอบอุ่นใจแก่เด็ก ใช้เหตุผลในการลงโทษเด็ก ให้อิสระแก่เด็กตามขอบเขตที่เหมาะสม และเคารพในสิทธิของเด็ก จะเห็นได้ว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก จากผลการวิจัยที่กล่าวมาให้ผลยืนยันตรงกันว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก แบบควบคุมน้อยและการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ควบคุมค่อนข้างน้อยเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้เด็กเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองและมีวินัยทางสังคม ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกันทั้งงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ

จากการประมวลทฤษฎี และผลวิจัยต่างๆ พอสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อย ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรัก ความพอใจ ผู้เลี้ยงดู พร้อมทั้งจะยอมรับผู้เลี้ยงดูเป็นแบบอย่าง เห็นความสำคัญของผู้เลี้ยงดูมาก และนำไปสู่การมีวินัยในตนเองได้ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบ่งเป็นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และแบบแบบควบคุม เป็นการถามการรับรู้ของนิสิตเกี่ยวกับการได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เป็นแบบวัดที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจำนึก (2520) ทั้งสองฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.70 ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนเชิงประเมิณค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวนอย่างละ 8 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 8-48 คะแนน ในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย

ปัจจัยด้านจิตใจต่อวินัยในตนเอง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ลักษณะทางด้านจิตใจที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง ได้แก่ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยในตนเอง และลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทักษะคิดต่อวินัยในตนเอง

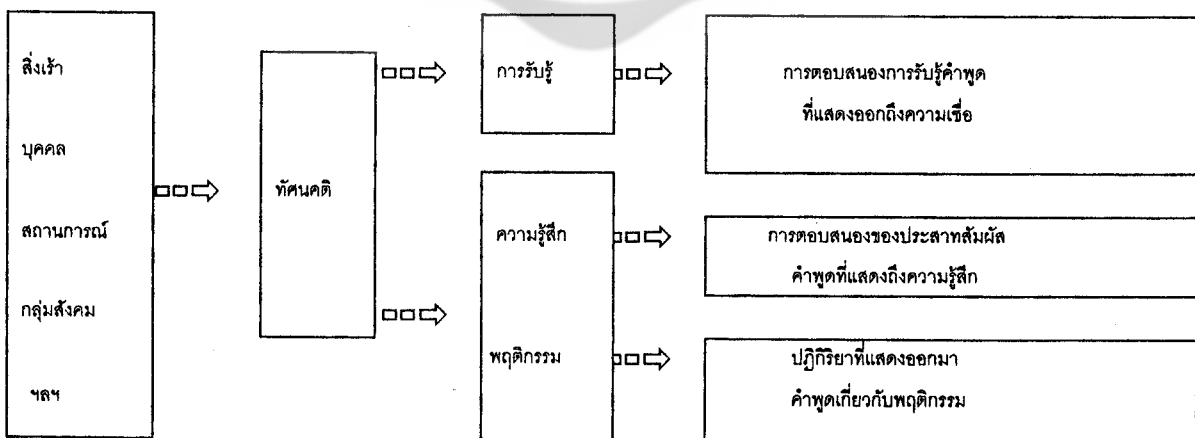
ทักษะคิด คือจิตลักษณะของบุคคลซึ่งโน้มเอียงที่จะตอบสนองไปในทางชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ โดยมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบ และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมต่อบุคคล สิ่งของ หรือสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้อง (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520 : 3) ทักษะคิดของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้สึกเชิงประเมินค่า (cognitive component) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเหล่านั้นว่าดีหรือเลว หรือมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด บุคคลส่วนใหญ่มักจะมี ความรู้เชิงประเมินค่าสิ่งของต่างอาจเป็นความรู้ที่ไม่ถูกต้อง หรือมีอคติหรือมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้เกิดผลเสียต่อบุคคลหรือส่วนรวมได้ เนื่องจากความรู้เชิงประเมินค่าเป็นต้นกำเนิดของทักษะคิดของบุคคล ดังนั้น การเปลี่ยนทัศนคติที่สำคัญประการหนึ่งก็คือการปรับองค์ประกอบความรู้เชิงประเมินค่า โดยการให้ความรู้ที่ตรงกับความเป็นจริงแก่บุคคล 2) ความรู้สึก (affective component) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น การที่จะรู้ว่าสิ่งใดมีประโยชน์ ผู้นั้นจะต้องเกิดความรู้สึกชอบในสิ่งนั้น และตรงกันข้ามถ้ารู้ว่สิ่งใดที่มีโทษก็ จะไม่ชอบหรือเกลียดสิ่งนั้น ความรู้สึกพอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติและ สอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ด้วย ถ้าสิ่งใดมีประโยชน์โดยตรงต่อ ตนเองผู้นั้นย่อมรู้สึกพอใจกว่าเป็นประโยชน์ต่อคนอื่น คนไม่รู้จัก จะรู้สึกพอใจในสิ่งนั้น เพียงเล็กน้อย หากพอใจในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม ประเทศชาติ และมนุษยชาติ แสดงว่าผู้นั้นเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรม ในระดับ 4 - 6 ฉะนั้น ทักษะคิดจึงเกี่ยวข้องกับ เหตุผลเชิงจริยธรรมในองค์ประกอบของความรู้สึก 3) การมุ่งกระทำ (behavioral intention component) เป็นความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้อง กับความรู้สึกของตน โดยไม่เจาะจง การที่จะแสดงพฤติกรรมได้อย่างเฉพาะเจาะจงย่อม ขึ้นอยู่กับลักษณะทางจิตและสถานการณ์ ผู้ที่แสดงพฤติกรรมตามทัศนคติของตนได้ก็ต่อ เมื่อบุคคลนั้นมีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง คือมีเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 5 และ 6 และสามารถที่จะควบคุมตนเอง ส่วนบุคคลที่ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ต้องพึ่งการควบคุม

จากภายนอก เช่น รางวัลหรือการลงโทษจากผู้อื่นหรือสังคม มักจะทำตามการชักจูงหรือ บังคับจากผู้อื่นมากกว่าจะทำตามทัศนะของตนเองต่อสิ่งนั้นๆ (บุญรับ ศักดิ์มณี , 2532 : 38; citing McGuire. 1969 : 155-156)

นอกจากองค์ประกอบทั้ง 3 ประการนี้แล้ว ทัศนคติยังมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ มีทิศทาง (direction) ซึ่งอาจเป็นทิศทางในทางบวกหรือลบ ดีหรือเลว ชอบหรือไม่ชอบ และมีปริมาณ (magnitude) ความเข้มข้นหรือความรุนแรง เช่น อาจมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใดรุนแรงมาก แต่บางสิ่งอาจเบาบาง ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น หรือความผูกพัน ต่อสิ่งนั้นๆ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 5 - 9)

ที่กล่าวมาจะเห็นว่า ทัศนคติที่มี 3 องค์ประกอบ และมีทิศทางและปริมาณที่ เหมาะสม เมื่อเห็นว่สิ่งใดดีงามแล้ว ย่อมชอบ ความพอใจ และพร้อมที่จะแสดงตามที่รู้ สึกนึกคิด (ฉกาจ ชวยศโต และ ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2533:19)

การที่คนเราจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดนั้น จะต้องได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก *เช่น เพื่อให้ได้การวิจัยและประสบการณ์ที่ดีบนตนเองจะแสดงออกในรูปของการเชื่อ* ตามการรับรู้ และเมื่อเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกจะตอบสนองออกมาในลักษณะของความ พร้อมที่จะกระทำการตามการรับรู้ และนำมาซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรม กระบวนการเกิด ทัศนคติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังภาพประกอบ 2 (สำรวย วรเทศะคงคา. 2534 : 3; citing Rosenberg and others. 1960)

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการเกิดทัศนคติของโรเซนเบิร์ก

จากภาพประกอบ 2 แสดงถึงรูปแบบของทัศนคติ ที่อธิบายการเกิดทัศนคติของ คนเราว่าเกิดจากสิ่งเร้าจากภายนอก ซึ่งอาจเป็นบุคคล สถานการณ์ สิ่งของหรือสิ่งมีชีวิต

อื่นๆ สิ่งเร้าเหล่านี้จะกระตุ้นให้เกิดการรับรู้รู้สึก และความพร้อมที่จะแสดงออกเป็น พฤติกรรมที่จะตอบสนองสิ่งเร้าเหล่านั้น ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของคำพูด หรือการกระทำ หรือลักษณะท่าทางต่างๆ การเกิดทัศนคติต่อสิ่งใดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ คนเราได้รับจากสิ่งเร้าภายนอกเป็นสำคัญ

จากกระบวนการของการเกิดทัศนคติที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบดังกล่าวนี้ ต้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง หากสิ่งเร้าบิดเบือน หรือได้รับไม่ครบถ้วนจะมีผลให้มีทัศนคติ ที่ไม่เหมาะสมกับสิ่งเร้านั้น ทัศนคติที่ไม่เหมาะสมนี้มีผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ตามไปด้วย

การมีทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยในตนเอง เกิดจากบุคคลมีความรู้ในคุณค่าหรือ ประโยชน์ของการมีวินัยในตนเอง มีความรู้สึกชอบ พอใจยินดี และพร้อมที่จะปฏิบัติในสิ่ง ที่แสดงถึงการมีวินัยในตนเอง เช่น การไม่กระทำผิดวินัย การบังคับใจตนเองให้กระทำใน สิ่งที่ถูกได้ ทัศนคติต่อการมีวินัยตนเอง ส่วนหนึ่งจึงเกิดจากความรู้ อีกส่วนหนึ่งเกิดจาก ความรู้สึก ซึ่งทำให้มีแนวโน้มของพฤติกรรมวินัยตนเอง ดังนั้น วินัยในตนเองจึงเริ่มต้น จากความรู้ ความพอใจเกี่ยวกับวินัยในตนเองเสียก่อน ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติที่มี ต่อการทํานายพฤติกรรมของบุคคล พบว่าทัศนคติแต่อย่างเดียวยังไม่สามารถที่จะทํานาย การกระทำได้ จะต้องนำทัศนคติ บรรทัดฐานของสังคม และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ วินัยในตนเองมารวมกันทํานายพฤติกรรม (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 :11; citing Sugar, 1967) โดย ซูการ์ (Sugar) ได้ศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า พฤติกรรมหรือการ ปฏิบัติของมนุษย์เป็นผลมาจาก 1) ทัศนคติ 2) บรรทัดฐานของสังคม 3) นิสัย และ 4) ผล ที่คาดว่าจะได้รับหลังจากทำพฤติกรรมนั้นๆ โดยสอบถามนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเกี่ยว กับ 1) ความอยากบุญหรื 2) ความเชื่อของเพื่อนเกี่ยวกับการสุบบุญหรือตามบรรทัดฐานของ สังคม และ 3) ตนเองมีนิสัยสุบบุญหรือไม่ พบว่าสิ่งที่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ดีที่ สุด คือ นิสัยการสุบบุญหรื และรองลงมา คือ บรรทัดฐานของสังคมและ ทัศนคติ

นอกจากนี้ โรคิช (Rokeach) เชื่อว่าทัศนคติของคนเรามีผลทำให้เกิดการปฏิบัติ ของบุคคล (agenda for action) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นองค์ประกอบของการปฏิบัติ หรือพฤติกรรม (behavioral component) นั่นเอง ทั้งนี้เพราะความเชื่อที่รวมตัวกันเป็น ทัศนคตินั้นจะเป็นตัวแทนของความพร้อมในการที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีข้อแม้ว่า การที่จะกระทำนี้จะต้องได้รับการเร้าอย่างเหมาะสมเสียก่อน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520: 10; Rokeach. 1960) นอกจากนี้ พบว่าทัศนคติแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ทัศนคติที่มี ต่อสิ่งของ (object) ที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติโดยตรง และทัศนคติที่มีต่อสถานการณ์

(situation) ด้วยเหตุนี้ ทักษะคิดจึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำนายพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคล ทั้งนี้อาจจะมียุทธศาสตร์ประกอบอื่นๆ ร่วมอยู่ด้วย จากการศึกษาของลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2539) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย โดยศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยในลักษณะของการกระทำตามกฎระเบียบของโรงเรียนและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งเป็น พฤติกรรม 5 ด้าน คือ การทำกิจกรรมร่วมกัน การยอมรับและปฏิบัติตามข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น โดยตัวแปรทำนายที่ศึกษาตัวเป็นแปรทางจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมการมีวินัย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต การร่วมรู้สึก การรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน สถิติปัญญา รวมทั้งตัวแปรด้านสภาพแวดล้อมทั้งทางบ้านและโรงเรียน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยเป็นลำดับแรกของกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ ทักษะคิดต่อพฤติกรรมการมีวินัย ซึ่งเป็นตัวพยากรณ์อันดับต้นๆ ในกลุ่มย่อย ส่วนใหญ่ และพบว่าเป็นตัวทำนายร่วมกับตัวแปรอื่นด้วย

การที่ทักษะคิดที่ดีต่อการมีวินัยในตนเองเกิดขึ้นเมื่อเห็นว่า การมีวินัยในตนเองมีผลดีในระยะยาวและมองเห็นความสำคัญของผลดีนั้นๆ ผู้ที่มีทักษะคิดต่อวินัยในตนเองจึงต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง นอกจากนี้จะต้องมีความสามารถในการควบคุมตนเพื่อให้เกิดวินัยในตนเอง และมีพฤติกรรมวินัยในตนเองได้ดีกว่าการมีทักษะคิดเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของฟิชไบน์ และ ไอเซน (บุญรับ ศักดิ์มณี. 2534 ; citing Fishbein and Ajzen . 1975) ที่ว่าทักษะคิดของบุคคลต่อพฤติกรรมนั้นเป็นผลมาจากการคาดหวังในผลของพฤติกรรมและคุณค่าหรือความสำคัญของผลนั้น ในการศึกษารั้วนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะคิดต่อวินัยในตนเองกับวินัยในตนเองในระดับอุดมศึกษาเพื่อทดสอบสมมติฐานว่า ทักษะคิดต่อการมีวินัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนกับวินัยในตนเอง

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นปรากฏการณ์เดียวกันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการคาดการณ์และเห็นความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้เกิด การวางแผนปฏิบัติการเพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการควบคุมตนเองนั้น เป็นความสามารถที่จะละ

เว้นการกระทำพฤติกรรมบางชนิดหรือ ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่จะต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละเพื่อนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ ดังนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น จะต้องเป็นผู้คำนึงถึงผลในอนาคตมากกว่าผลในปัจจุบัน และดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตได้ เช่น การอดได้รอได้ ซึ่งมีกระบวนการขั้นแรกคือหาสาเหตุที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะรับผลที่ดีกว่าในอนาคต แทนการรับผลเล็กน้อยในปัจจุบัน ลักษณะนี้คือลักษณะมุ่งอนาคต ขั้นที่สอง คือ การอดได้รอได้ เป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจจะต้องปฏิบัติเป็นระยะเวลาานหรือต้องรอคอยผลนาน ต้องอาศัยความสามารถของการควบคุมตนเอง ดังนั้น ผู้ที่ให้ความสำคัญในประเด็นที่ต่างกันย่อมมีการกระทำที่ต่างกัน ผู้ที่เน้นสาเหตุของการตัดสินใจ เลือกกระทำ และแล้วเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำในอนาคต ซึ่งเรียกว่า “ลักษณะมุ่งอนาคต” ส่วนผู้ที่เน้นความสามารถในการปฏิบัติเพื่อรอรับผลที่ต้องการเรียกว่า “การควบคุมตน” เนื่องจากการมุ่งอนาคตและควบคุมตน เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวและส่งผลต่อกัน การวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาทั้งลักษณะมุ่งอนาคต และการควบคุมตนเอง

ในการที่จะมีวินัยในตนเองได้ จำเป็นต้องมีการงดเว้นการกระทำบางอย่าง เช่น การแข่งคิว การดูหนังฟังเพลงในช่วงใกล้สอบ การซื้อสินค้าราคาแพง เป็นต้น การที่คนต้องเอาชนะความปรารถนา เช่น ความสะดวกสบาย ความพอใจ ความรวดเร็ว เพื่อให้สามารถควบคุมตนให้กระทำในสิ่งที่ควรกระทำ บุคคลจะต้องใช้ความอดทน การที่จะมีพฤติกรรมมีวินัยในตนเองสำเร็จได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการมองการณ์ไกลและเห็นประโยชน์ของการมีวินัยตนเอง สามารถควบคุมการกระทำของตนเองให้ทำตามสิ่งที่เป็กฎระเบียบด้วยตนเองได้สำเร็จ ผู้ที่ควบคุมตนเองได้ถือว่าเป็นผู้สนใจตนเอง เมื่อมีสถานการณ์ต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ละเมิดกฎระเบียบ ก็ไม่ละเลยกฎระเบียบเหล่านั้น ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ที่มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำผิด

ในการศึกษาของลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2539) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 276 และ 264 คนตามลำดับ โดยศึกษาพฤติกรรมการมีวินัยในลักษณะของการกระทำตามกฎระเบียบของโรงเรียนและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ใน พฤติกรรม 5 ด้าน คือ การทำกิจกรรมร่วมกัน การยอมรับและปฏิบัติตามข้อคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม และการไม่ละเมิดสิทธิ์ผู้อื่น โดยตัวแปรทำนายที่ศึกษาตัวแปรทางจิตลักษณะ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต การร่วมรู้สึก การรับรู้กฎเกณฑ์และค่านิยมของโรงเรียน และสถิติปัญหา รวมทั้งตัวแปรสภาพแวดล้อมทั้งที่บ้านและโรงเรียน พบว่าทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัย สำหรับกลุ่มนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นเป็นตัวพยากรณ์ในอันดับที่สอง การศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นกับการมีวินัยในตนเองยังมีการศึกษาไม่มากนัก โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเองครั้งนี้ จึงนำตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นมาศึกษา จากการประมวลเอกสารและงานวิจัย ได้ตั้งสมมติฐานว่า ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีวินัยในตนเอง

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น เป็นการถามความสามารถในการคาดการณ์และเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคต ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการอดได้รอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจาก แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและแบบวัดการควบคุมตนเองของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และ 0.81 ตามลำดับ ลักษณะแบบวัดเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวน 15 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 15 - 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นเองสูง ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นเองต่ำ

ลักษณะภูมิหลังกับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี นั้น ได้ศึกษาลักษณะภูมิหลังในลักษณะของเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาวิชาและระดับชั้น และซึ่งแบ่งเป็นสูงและต่ำการ ศึกษาเกี่ยวกับเพศกับการมีวินัยในตนเองไว้ดังนี้ กรุณา กิจขยัน(2527) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยในตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน และภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 300 คน ผลปรากฏว่านักเรียนหญิงมีความมีวินัยแห่งตนสูงกว่านักเรียนชาย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ. 05 และในปีเดียวกัน วรณวิภา ทองงอก (2517) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอน วิทยาลัยการศึกษา พิษณุโลก พบว่านิสิตชายและหญิงมีวินัยใน

ตนเองไม่แตกต่างกัน วิวัฒน์ อัสวานิชย์(2523) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย กลุ่มตัวอย่างจะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า นักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชาย และจากงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อวินัย กลุ่มตัวอย่างจะเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่านักเรียนชาย จากการศึกษาจากงานวิจัยพบว่าเพศหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าเพศชาย แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะยืนยันได้แน่ชัดเพราะบางงานวิจัยก็ไม่พบความแตกต่างระหว่างชายและหญิง ในการศึกษาครั้งนี้ก็ได้ศึกษาความแตกต่างทางเพศด้วย โดยตั้งสมมติฐานว่าเพศหญิงมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองมากกว่าเพศชาย

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น มีผลการศึกษาที่พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะมีวินัยมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (รัตนาน นภารัตน์, 2531; กาญจนา มีพลัง, 2533 ; วรภัทร ชัยเลิศ, 2534) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นิยามปฏิบัติการ

วินัยในตนเอง หมายถึง ลักษณะทางจิตใจที่ส่งเสริมให้บุคคลควบคุมตนเองโดยไม่ต้องอาศัยอิทธิพลจากภายนอกมาควบคุมการกระทำของตน อันเกิดจากความมีเหตุผล ความเอื้ออาทร ความเคารพในผู้อื่น ความเชื่อมั่นในตนเอง ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับและประเพณีอันดีงามเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างแบบทดสอบวินัยในตนเอง ซึ่งประยุกต์ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 34-35) ที่อธิบายถึงเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจเลือกคำตอบ โดยอธิบายระดับความมีวินัยด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรมว่าเป็นเหตุผลที่มาจากภายนอก หรือมาจากภายในจิตใจของตนเอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

วินัยภายนอกระดับ 1 การกระทำเพื่อประโยชน์หรือหลีกเลี่ยงการลงโทษ

วินัยภายนอกระดับ 2 การกระทำเพื่อภาพพจน์ต้องการให้สังคมยกย่อง

วินัยภายในระดับ 1 การกระทำเพื่อรักษากฎและประโยชน์สุขของส่วนรวม

วินัยภายในระดับ 2 การกระทำเพื่อความถูกต้องดีงามและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในตนเอง หมายถึงการมองเห็นประโยชน์มาก โทษน้อย ของการมีวินัยในตนเอง หรือความพอใจในการมีวินัยในตนเอง หรือการมุ่งกระทำการมีวินัยในตนเอง ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเองที่ดัดแปลงมาจาก แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในตนเองที่ดัดแปลงมาจาก แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการมีวินัยในตนเอง ของ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2539) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย จำนวน 15 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 15 - 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่ามีทัศนคติทางบวกต่อการมีวินัยในตนเอง ผู้ตอบได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่ามีทัศนคติทางลบต่อการมีวินัยในตนเอง

การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก หมายถึง การรายงานของผู้ตอบว่าได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองในลักษณะต่าง ๆ คือ แสดงความสนิทสนม รักใคร่ ชื่นชม สนใจ ทุกข์สุข และช่วยแก้ปัญหา วัดได้โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักที่ดัดแปลงมาจาก แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2520) ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนเชิงประเมินค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวน 8 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 8-48 คะแนน ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะคาดการณ์ล่วงหน้าและวางแผน บังคับตนเองให้อดได้รอได้อย่างเหมาะสม ไม่ต้องการควบคุมจากคนอื่น สามารถกระทำการพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละหรืออดทน เพื่อรอรับผลที่ต้องการในอนาคตได้ วัดได้โดย แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจาก แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและแบบวัดการควบคุมตนของ บุญรับ คักดีมณี (2532) ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด ถึงไม่จริงเลย จำนวน 15 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 15 - 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามีลักษณะอนาคตและควบคุมตนต่ำ

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึงการรายงานของผู้ตอบว่าได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองในลักษณะต่าง ๆ คือ ออกคำสั่ง และควบคุมการกระทำของลูกในเรื่องต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยไม่ยอมปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง วัดได้โดยแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมของ

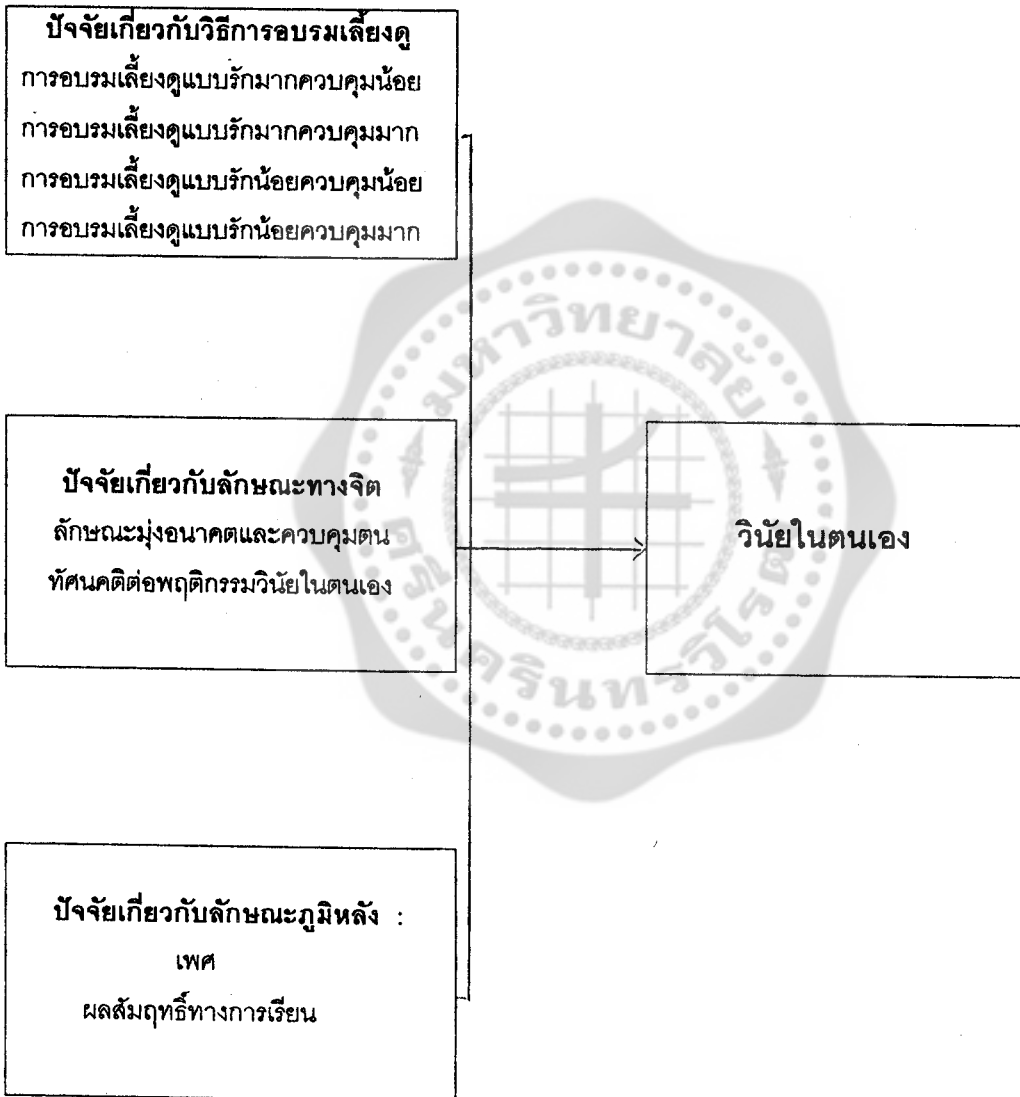
ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520) ลักษณะแบบวัดเป็นชนิด
มาตราส่วนเชิงประเมิณค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวน 10 ข้อ ผู้ตอบจะ
ได้คะแนนระหว่าง 10-60 คะแนน ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า
ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดง
ว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มเข้ามาเรียนใน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรจนถึงภาคเรียนสุดท้าย โดยมีเกรดเฉลี่ยสะสม
ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน แบ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (มีเกรดเฉลี่ยสะสม 1.00-2.50)
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.51-4.00)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยในตนเอง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตที่มี ลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
 - 1.1 นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชาย
 - 1.2 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง
3. ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง
4. ทักษะการคิดต่อพฤติกรรมวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 ดังมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของคณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะสหเวชศาสตร์ ในระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 5,856 คน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของคณะแพทยศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และในระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 จำนวน 200 คน ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีวิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสาขาวิชาและคณะ โดยแบ่งเป็น 2 สาขาวิชาและ 8 คณะ

ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายให้ได้กลุ่มตัวอย่างคณะละ 25 คน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนของข้อมูลทั่วไปตาม สาขาวิชา เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	74	37.00
	หญิง	126	63.00
	รวม	200	100.00
ตัวแปร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชา			
<u>สังคมศาสตร์</u>			
- มนุษยศาสตร์		25	12.50
- ศิลปกรรมศาสตร์		25	12.50
- ศึกษาศาสตร์		25	12.50
- สังคมศาสตร์		25	12.50
รวม		100	50.00
<u>วิทยาศาสตร์</u>			
- ทันตแพทยศาสตร์		25	12.50
- พลศึกษา		25	12.50
- สหเวชศาสตร์		25	12.50
- วิทยาศาสตร์		25	12.50
รวม		100	50.00
รวมทั้งหมด		200	100.00

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นปี		
ปีที่ 1	100	50.00
ปีที่ 4	100	50.00
รวม	200	100.00
ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้		
(เกรดเฉลี่ย)		
ต่ำ (น้อยกว่า 2.75)	103	51.50
สูง (มากกว่า หรือเท่ากับ 2.75)	97	48.50
รวม	200	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

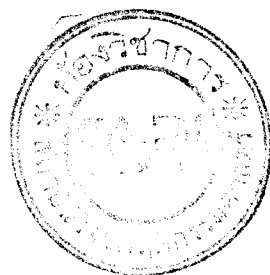
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบวัดพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง
3. แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง
4. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความภูมิใจตนเอง
5. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยถึงเทอมสุดท้าย มีลักษณะเป็นแบบให้เติมคำและเลือกตอบ ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. คณะที่ศึกษา
3. ชั้นปีที่ศึกษา
4. คะแนนเฉลี่ยสะสม

2. แบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

1. แบบทดสอบที่สร้างโดยผู้วิจัย คือ แบบวัดการมีวินัยในตนเอง ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาแบบทดสอบ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับวินัยของคนในชาติ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีสากลที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง และทฤษฎีการพัฒนাজริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) จากการวิเคราะห์แบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง พบว่าพฤติกรรมวินัยในตนเองหรือคุณลักษณะวินัยภายในคล้ายกันมาก และยากที่จะทราบได้แน่ชัดว่าการตอบนั้นเกิดจากวินัยภายในหรือการควบคุมบังคับจากภายนอก ดังนั้น การนำแนวของแบบทดสอบเหตุผลเชิงจริยธรรมสามารถบอกระดับของความมีวินัยได้ โดยพิจารณาว่าเป็นเหตุผลที่มาจากภายนอกหรือภายในตนเอง ซึ่งพบว่าระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 34-35) และขั้นพัฒนาทัศนคติเชิงสังคมสามารถช่วยอธิบายระดับความมีวินัยได้ดี เพราะระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นสามารถอธิบายถึงเหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจเลือกคำตอบว่าเป็นเหตุผลที่มาจากภายนอก หรือมาจากภายในจิตใจของตนเอง ซึ่งมี 3 ระดับและ 5 ขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวในการพิจารณาระดับความมีวินัยโดยแบ่งวินัยเป็น 2 ระดับ คือ วินัยระดับต้นคือวินัยภายนอก ซึ่งต้องอาศัยอิทธิพลจากภายนอกมาควบคุม วินัยระดับที่สูงกว่า คือ วินัยในตนเอง ซึ่งสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ต้องอาศัยอิทธิพลจากภายนอก มาควบคุมการกระทำของตนเอง ซึ่งแบ่งออกเห็น 4 ขั้น ดังนี้

<u>ระดับวินัย</u>	<u>ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม</u>	<u>ทัศนคติการมองทางสังคม</u>
<u>วินัยภายนอกระดับที่ 1</u> กระทำเพื่อประโยชน์ หลีกเลี่ยงการลงโทษ	หลีกเลี่ยงการลงโทษ สนองความต้องการส่วนตน	ทัศนคติที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการของตน
<u>วินัยภายนอกระดับที่ 2</u> กระทำเพื่อภาพพจน์ ต้องการให้สังคมยกย่อง	ต้องการเป็นคนดีในสายตาของ ผู้อื่น	ทัศนคติที่คำนึงถึงบุคคลอื่น ทำความเข้าใจความคาดหวังของผู้อื่น และทำตามกฎของสังคม คำนึงถึงสถานภาพของตน
<u>วินัยภายในระดับที่ 1</u> กระทำเพื่อรักษากฎระเบียบ และประโยชน์สุขของส่วน รวม	มีสำนึกของหน้าที่ต่อส่วนรวม และสังคม	ทัศนคติที่เห็นความสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับสังคม และความสำคัญของการทำตาม กฎของสังคม

<u>วินัยภายในระดับที่ 2</u>	มีสำนึกต่อการอ้างความถูกต้อง	ทัศนคติของการมองโดยคำนึงถึงความ
กระทำเพื่อความถูกต้องดี	ต้องความดีงามตามหลัก	ถูกต้อง คุณค่าและสิทธิของความเป็น
งามและศักดิ์ศรีของความ	จริยธรรม	มนุษย์
เป็นมนุษย์		

แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านวินัยในตนเอง เป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความมีวินัย เพื่อวัดเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจ หรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจเลือกตอบ โดยบุคคลอาจใช้หรือมีเหตุผลแตกต่างกันออกไป

ตัวอย่าง แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านวินัยในตนเอง

(00) เมื่อนลินีเห็นสินค้าสวยๆลดราคาเป็นพิเศษรู้สึกอยากได้มาก

ถ้าคุณเป็นลินีจะทำอย่างไร เพราะลดเกิน 50 %

- ก. ไม่ซื้อ เพราะเกรงคุณแม่ดู
- ข. ไม่ซื้อ เพราะถูกเพื่อนๆเพ่งเล็งว่าตนชอบซื้อของฟุ่มเฟือย
- ค. ไม่ซื้อ เพราะการหักห้ามใจทำให้เราเอาชนะความอยากได้
- ง. ไม่ซื้อ เพราะตั้งใจจะไม่ซื้อของอื่นที่นอกไปจากแผน

(อาจบอกเหตุผลเพิ่มเติม)

การให้คะแนน กำหนดวิธีการให้คะแนนระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านวินัยในตนเอง แต่ละตัวเลือก มีค่าคะแนนตั้งแต่ 1-4 โดยยึดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมดังนี้

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายนอกระดับที่ 1

กระทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายนอกระดับที่ 2

กระทำเพื่อรับการยกย่องจากสังคม ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายในระดับที่ 1

กระทำเพื่อประโยชน์สุขของสังคม ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมภายในระดับที่ 2

กระทำเพื่อความดีงามและจริยธรรม ให้ 4 คะแนน

ในกรณีที่ผู้ตอบต้องการแสดงความคิดเห็นนอกเหนือจากคำตอบที่ระบุไว้ จะต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญร่วมให้คะแนนกับผู้ตรวจโดยอาศัยเกณฑ์ข้างต้น

การหาคุณภาพของแบบทดสอบ

1. ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (face validity) และ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน (ดูภาคผนวก)

2. แบบทดสอบไปปรับปรุงแก้ไขและนำไปทดลองใช้กับนิสิตปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำนวน 185 คน

3. ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (discrimination) โดยนำแบบทดสอบ ทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อและคัดเลือกเฉพาะข้อที่อยู่มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

4. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient Reliability)

3. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

แบบวัดนี้เป็นการถามความสามารถในการคาดการณ์และเห็นความสำคัญของ สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในอนาคต ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการอดได้รอได้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมกรรมมีวินัยในตนเอง แบบวัดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจาก แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและแบบวัดการควบคุมตนเองของ บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) มี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และ 0.81 ตามลำดับ ลักษณะแบบวัดเป็นแบบวัดชนิด มาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวน 15 ข้อ ผู้ตอบจะได้ คะแนนระหว่าง 15 - 90 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่ามี ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองสูง ส่วนผู้ตอบที่ได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของ กลุ่มแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองต่ำ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวก

จริงที่สุด	= 6	จริง	= 5	ค่อนข้างจริง	= 4
ค่อนข้างไม่จริง	= 3	ไม่จริง	= 2	ไม่จริงเลย	= 1

ข้อความทางลบ

จริงที่สุด	= 1	จริง	= 2	ค่อนข้างจริง	= 3
ค่อนข้างไม่จริง	= 4	ไม่จริง	= 5	ไม่จริงเลย	= 6

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความคุมตนเอง

0 ข้าพเจ้ารีบทำการบ้านให้เสร็จก่อนไปเที่ยวเสมอ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			ไม่จริง		

00 ข้าพเจ้ามักจะลืมทำการบ้านเสมอ

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			ไม่จริง		

4. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบ่งเป็นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม เป็นการถามการรับรู้ของนิสิตเกี่ยวกับการได้รับการปฏิบัติจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เป็นแบบวัดที่ดัดแปลงมาจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520) ทั้งสองฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.70 ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนเชิงประเมิณค่า 6 ระดับ จาก จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย จำนวนอย่างละ 8 ข้อ ผู้ตอบจะได้คะแนนระหว่าง 8-48 คะแนน ในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย (อยู่ในแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูข้อ 1 - 8) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

จริงที่สุด	= 6	จริง	= 5	ค่อนข้างจริง	= 4
ค่อนข้างไม่จริง	= 3	ไม่จริง	= 2	ไม่จริงเลย	= 1

ข้อความทางลบ

จริงที่สุด	= 1	จริง	= 2	ค่อนข้างจริง	= 3
ค่อนข้างไม่จริง	= 4	ไม่จริง	= 5	ไม่จริงเลย	= 6

ตัวอย่างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก

0 แม่ไม่สนใจฉันเลย

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

00 แม่ไม่ชอบให้ฉันพูดล้อเล่นด้วย

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

สำหรับแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ถ้าผู้ตอบได้คะแนนมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า ผู้ตอบได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ผู้ตอบได้คะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มแสดงว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความทางบวก

จริงที่สุด	= 6	จริง	= 5	ค่อนข้างจริง	= 4
ค่อนข้างไม่จริง	= 3	ไม่จริง	= 2	ไม่จริงเลย	= 1

ข้อความทางลบ

จริงที่สุด	= 1	จริง	= 2	ค่อนข้างจริง	= 3
ค่อนข้างไม่จริง	= 4	ไม่จริง	= 5	ไม่จริงเลย	= 6

ตัวอย่างแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

0 แม่ชอบบังคับฉัน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

00 แม้มักจะปล่อยให้ฉันตัดสินใจเอง

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้าง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			ไม่จริง		

การดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ

2. ผู้วิจัยและคณะดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตปริญญาตรี

3. นำแบบวัดที่ผู้ตอบทำเสร็จแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS PC* (Statistical Package for the Social Sciences) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย

1. ศึกษาลักษณะทางจิต การอบรมเลี้ยงดู และทัศนคติต่อพฤติกรรมวินัยในตนเอง โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน M และ SD

2. เปรียบเทียบระหว่างเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกับกับวินัยในตนเองด้วย สถิติ t-test (ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.1 และ 1.2)

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติ ANOVA (ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2-4)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- M แทน ค่าเฉลี่ย
- SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- N แทน จำนวนคนในกลุ่ม
- df แทน ระดับของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
- SS แทน ผลรวมของกำลังสอง (Sum of Square)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยของกำลังสอง (Mean of Square)
- F แทน ค่า F ใน F - distribution

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนของข้อมูลทั่วไปตาม สาขาวิชา เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชา		
<u>สังคมศาสตร์</u>		
- มนุษยศาสตร์	25	12.50
- ศิลปกรรมศาสตร์	25	12.50
- ศึกษาศาสตร์	25	12.50
- สังคมศาสตร์	25	12.50
รวม	100	50.00
<u>วิทยาศาสตร์</u>		
- ทันตแพทยศาสตร์	25	12.50
- พลศึกษา	25	12.50
- สหเวชศาสตร์	25	12.50
- วิทยาศาสตร์	25	12.50
รวม	100	50.00
รวมทั้งหมด	200	100.00
ชั้นปี		
ปีที่ 1	100	50.00
ปีที่ 4	100	50.00
รวม	200	100.00
เพศ		
ชาย	74	37.00
หญิง	126	63.00
รวม	200	100.00

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ (เกรดเฉลี่ย ต่ำกว่า 2.75)	103	51.50
สูง (เกรดเฉลี่ย > 2.75)	97	48.50
รวม	200	100.00

ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองของนิสิตตามตัวแปรแยกประเภท
สมมติฐานที่ 1 : นิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

ตารางที่ 1.1 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองระหว่างนิสิตรเพศที่มี
เพศแตกต่างกัน

เพศ	N	M	SD	t
ชาย	74	82.62	13.69	2.300*
หญิง	126	89.60	20.87	

* $p < .05$

จากตารางที่ 1.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองระหว่างเพศของ
นิสิต พบว่านิสิตเพศหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตเพศชายอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05
แสดงว่านิสิตเพศหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตเพศชาย

ตารางที่ 1.2 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนหรือระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน

ระดับคะแนนเฉลี่ย	N	M	SD	t
สูง	97	90.52	26.49	2.321*
ต่ำ	103	83.72	13.10	

* $p < .05$

จากตารางที่ 1.2 จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองของนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือระดับคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกัน พบว่ามีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยในตนเองทัดเทียมกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

การแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรเกณฑ์

สมมุติฐานที่ 2 : การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง

ตาราง 2.1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนวินัยในตนเอง โดยพิจารณาตามการอบรมเลี้ยงดู

	df	SS	MS	F	sig
ระหว่างกลุ่ม	3	3177.612	1059.204	2.637	0.50
ภายในกลุ่ม	196	78719.263	401.629		
รวม	199	81896.875			

จากผลในตาราง 2.1 พิจารณาแหล่งความแปรปรวนภายในกลุ่ม ไม่พบปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 2.637$) ระหว่างวินัยในตนเองของกลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน

ตาราง 2.2 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูกับคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองของนิสิต

	จำนวน	M	SD	ระดับนัยสำคัญ
รักมาก -ควบคุมมาก	46	91.24	4.16	.507
รักน้อย -ควบคุมมาก	60	98.02	3.93	.397
รักมาก -ควบคุมน้อย	42	103.17	4.28	.050 *
รักน้อย -ควบคุมน้อย	52	96.81	4.08	.598

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ในตาราง 2.2 กล่าวโดยรวม ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ กับคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง พบว่านิสิตแต่ละกลุ่มมีวินัยใน

ตนเอง ดังนี้ แบบรักมาก-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง 103.17, แบบรักน้อย-ควบคุมน้อย มีคะแนนเฉลี่ย วินัยในตนเอง 96.81 แบบรักน้อย-ควบคุมมาก มีคะแนนเฉลี่ย วินัยในตนเอง 98.02 และแบบรักมาก-ควบคุมมากมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง 91.24 กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองสูงที่สุด และพบว่ามีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและการควบคุมตนเองกับวินัยในตนเองของนิสิต

ตัวแปร	การอบรมเลี้ยงดู	การมุ่งอนาคตและควบคุมตน	วินัยในตนเอง
การอบรมเลี้ยงดู	1.000	.304*	.089
ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน		1.000	.146*
วินัยในตนเอง			1.000

* $p < .05$

จากตารางที่ 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูและการควบคุมตนกับวินัยในตนเองของนิสิต พบว่าการอบรมเลี้ยงดูกับการมุ่งอนาคตและควบคุมตนกับวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับการมุ่งอนาคตและควบคุมตนแต่ไม่สัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู

ตาราง 2.4 การเปรียบเทียบรายคู่ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยวินัย
ในตนเอง โดยพิจารณาตามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูระหว่างกลุ่ม

รูปแบบการอบรม		การอบรมเลี้ยงดู	ค่าความ แตกต่าง	ระดับ นัยสำคัญ
รักมาก ควบคุมน้อย	>	รักมาก ควบคุมมาก	11.9725	.050 *
รักมาก ควบคุมน้อย	>	รักน้อย ควบคุมมาก	5.1500	.653
รักมาก ควบคุมน้อย	>	รักมาก ควบคุมน้อย	6.3590	.507

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลในตาราง 2.4 พิจารณาการเปรียบเทียบรายคู่ของผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูกับคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองระหว่างกลุ่ม โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffé) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มรักมาก-ควบคุมมากอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรม การมีวินัยในตนเองของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในบทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบการมีวินัยในตนเองของนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคม : เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางจิตกับการมีวินัยในตนเองของนิสิต

สมมติฐานการวิจัย

1. นิสิตที่มี ลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
 - 1.1 นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชาย
 - 1.2 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง
3. ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง
4. ทศนคติต่อพฤติกรรมวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ของคณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และคณะสหเวชศาสตร์ ในระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2540 จำนวน 5,856 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ คื นิสิตที่กำล้งศึกษำอยู่ในระดับปริญญาตรีของคณะแพทยศำสตร์ คณะสหเวชศำสตร์ คณะวิทยำศำสตร์ คณะพลศึกษา คณะมนุษยศำสตร์ คณะศิลปกรรมศำสตร์ คณะศึกษำศำสตร์ คณะสังคมศำสตร์และในระดับชั้นปีที่ 1 และ 4 มหำวิทยำลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีกำรศึกษำ 2540 จำนวน 200 คน ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างตำนระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีวิธีการดังนี้

ชั้นที่ 1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างตำนสาขาวิชาและคณะ โดยแบ่งเป็น 2 สาขาวิชาและ

8 คณะ

ชั้นที่ 2 ทำกำรสุ่มอย่างง่ำยเพื่อได้กลุ่มตัวอย่างคณะละ 25 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในกำรวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในกำรรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษำครั้งนีประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบวัดกำรอบรมเลี้ยงดู
3. แบบวัดลักษณะมุ่งอนำคตและควำมคุมตน
4. แบบวัดทัศนคติต่อพฤติกรรมวินัยในตนเอง
5. แบบวัดวินัยในตนเอง

3. กำรวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จำกกำรทดลองนีได้ผำนกำรวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. ศึกษาลักษณะทำงจิต วิธีกำรอบรมเลี้ยงดู และพฤติกรรมกำรมีวินัยในตนเอง โดยใช้ค้ำสถิติพื้นฐาน M และ SD
2. เปรียบเทียบระหว่างเพศที่ต่งกัน และผลสัมฤทธิ์ทำงกำรเรียนที่ต่งกับวินัยในตนเองด้วย สถิติ t-test (ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1.1 และ 1.2)
3. ศึกษาควำมสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติ Pearson Product Moment Correlation (ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2-4)

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05
2. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลการเรียนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีค่าเฉลี่ยวินัยในตนเองสูงกว่า
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
5. ทักษะคิดต่อการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 4 ข้อ โดยแต่ละข้อได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยเป็นพื้นฐาน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1 : นิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน
พบว่าลักษณะทางชีวสังคมที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัย จำแนกเป็น 2 ด้านดังสมมุติฐานต่อไปนี้

สมมุติฐานข้อที่ 1.1 นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชาย

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นิสิตหญิงมีค่าเฉลี่ยคะแนนวินัยในตนเอง 89.62 ซึ่งสูงกว่านิสิตชายซึ่งมีค่าเฉลี่ยคะแนนวินัยในตนเอง 82.62 นับว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนหญิงมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนชาย (วารินทร์ ม่วงสกุล. 2517; ปฐมกลินดอกไม้. 2525 ; กรุณา กิจขยัน(2527) และลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. 2535) ซึ่งอาจเนื่องมาจากเหตุผล ดังนี้

1. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม สังคมไทยมักให้บทบาทในการดูแลช่วยเหลือและรับผิดชอบงานบ้านแก่เด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ซึ่งมีผลให้เด็กหญิงมีโอกาสพัฒนาด้านความรับผิดชอบ การพึ่งพาตนเองและความช่วยเหลือมากกว่าเด็กชาย ความช่วย

เหลือดังกล่าวเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความเอื้ออาทร (altruism) ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับวินัยของคนในชาติและการสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิจาก 20 สาขาวิชา/อาชีพที่มีประสบการณ์ในการวิจัยหรือประสบความสำเร็จในด้านการส่งเสริมวินัยเห็นพ้องกันว่าความมีน้ำใจเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของผู้ที่มิวินัยในตนเอง (ฉันทนา และคณะ. 2538 : 39-40) เพราะความเอื้ออาทร หรือความมีน้ำใจทำให้บุคคลรู้จักนึกถึงความต้องการของผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ช่วยผู้อื่น เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมเพราะมีส่วนสนับสนุนให้เกิดวินัยในตนเอง

2. ด้านพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ในสังคมไทย เด็กผู้ชายมักได้รับอิสระมากกว่าเด็กผู้หญิงและบางคนอาจไม่ได้ถูกควบคุมเลย และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กชายได้รับอิทธิพลจากเพื่อนมากกว่าครอบครัว ในขณะที่เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่มีอิสระในการทำสิ่งต่างๆ โดยอิสระนั้นน้อยกว่าเด็กชาย แต่มีโอกาสใกล้ชิดครอบครัวและมีส่วนร่วมในครอบครัวมากกว่า ได้รับบทบาทต่างๆ มากกว่าเด็กชาย สภาวะดังกล่าวทำให้เด็กหญิงมีโอกาสได้รับการถ่ายทอดทางสังคมและพัฒนาคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองจากภายในครอบครัว เช่น ความมีระเบียบ จากการเห็นต้นแบบที่ดี การแนะนำและชี้แจง เด็กหญิงจึงมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือครอบครัว ทำให้เด็กได้พัฒนาความเอื้ออาทร ความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเอกลักษณ์แห่งตน และเป็นองค์ประกอบหนึ่งวินัยในตนเอง (ฉันทนา ภาคบังกช และคณะ. 2538 : 39-40) ด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคมดังกล่าว จึงทำให้ นิสิตหญิงจึงพัฒนามีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตชาย

จากผลการวิจัยนี้ จึงควรส่งเสริมให้เด็กชายมีโอกาสฝึกฝนความรับผิดชอบงานและมีบทบาทในครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัยมากขึ้น และควรได้รับการสร้างเสริมวินัยอย่างสัมพันธ์ต่อเนื่องและเต็มที่ เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยและมีคุณภาพมากกว่าในปัจจุบัน

สมมุติฐานข้อที่ 1.2 : นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นับว่าสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผู้ที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยในตนเอง 90.52 ในขณะที่นิสิตซึ่งมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีวินัยในตนเองเพียง 83.72 การที่นิสิตซึ่งผลการเรียนสูงกว่าเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองสูง อาจเนื่องจากนิสิตเหล่านี้มีพื้นฐานความ

เพียรและสามารถควบคุมตนเองในด้านการเรียนสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับความสนใจในการเรียนและฝึกฝนตนเอง เหล่านี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของควมมีวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ฝึกพัฒนาการมุ่งอนาคตและควบคุมตน คือ สามารถที่จะคาดการณ์ไกลและวางแผนที่จะรับผลซึ่งตามมา อีกทั้งพยายามป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และพยายามดำเนินการเพื่อไปสู่จุดหมาย (แสง ทวีคุณ. 2538 : 39) การคาดหวังดังกล่าวทำให้เกิดกำลังใจที่จะตั้งใจเรียนและทำสิ่งต่างๆ ด้วยความอดทนพากเพียร และควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ได้มุ่งหมายไว้ (อรอนงค์ วิทยานิพนธ์. 2523 : 48-51) ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนได้ ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจึงมีคุณลักษณะที่สำคัญของวินัยในตนเองดังกล่าวด้วยเหตุนี้ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวินัยในตนเองสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

สมมุติฐานข้อที่ 2 : การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยกับวินัยในตนเองของนิสิต พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากควบคุมน้อยกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นับว่าสอดคล้องกับสมมุติฐาน ซึ่งเห็นได้เด่นชัดว่าการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบมีผลต่อวินัยในตนเองของนิสิต ดังนี้ รักมาก-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง 103.17 แบบรักน้อย-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ย วินัยในตนเอง 96.81 แบบรักน้อย-ควบคุมมาก มีคะแนนเฉลี่ย วินัยในตนเอง 98.02 และแบบรักมาก-ควบคุมมากมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเอง 91.24 ซึ่งพบว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองสูงที่สุด และพบว่ามีแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 การที่สอดคล้องกับสมมุติฐานอาจเนื่องมาจากสาเหตุต่อไปนี้

1. การที่นิสิตได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก-ควบคุมน้อยมีคะแนนเฉลี่ยวินัยในตนเองสูงสุดและสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย-ควบคุมน้อย แบบรักน้อย-ควบคุมมาก และแบบรักมาก-ควบคุมมากนับว่าสนับสนุนผลการวิจัยของเซฟเฟอร์อย่างเด่นชัด ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่ประกอบด้วยมิติการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก และควบคุมค่อนข้างน้อยตามที่เซฟเฟอร์ได้จำแนกไว้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2520 : 24-27; citing Scheaffer, 1959 : 226-235) อีกทั้งพบว่าเด็กและวัยรุ่นของไทยที่ได้รับความรักจากผู้เลี้ยงดูมาก มีวินัยทางสังคมและมีการ

สมมุติฐานข้อที่ 4 :ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง พบว่าทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐาน เนื่องจากทัศนคติต่อวินัยในตนเอง เป็นการมองเห็นประโยชน์ของการมีวินัยในตนเอง และเห็นโทษของการขาดวินัยในตนเอง การที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยในตนเองนั้น จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเห็นว่าการมีวินัยในตนเองนั้นจะบังเกิดผลดีในระยะยาวและมองเห็นความสำคัญของผลดีที่จะเกิดขึ้น ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยในตนเองจึงต้องเป็นคนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง นอกจากนี้ พบว่าความสามารถในการควบคุมตนเองทำให้เกิดพฤติกรรมวินัยในตนเองได้ดีกว่าการมีเพียงทัศนคติอย่างเดียว แต่จะต้องรู้จักควบคุมตนเองซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของฟิชไบน์และไอเซน (บุญรับ คักดีมณี. 2534; citing Fishbein and Ajzen . 1975) ที่ว่าทัศนคติของบุคคลต่อพฤติกรรมนั้นเป็นผลมาจากการคาดหวังผลที่เกิดจากพฤติกรรมและคุณค่าหรือความสำคัญของผลที่เกิดขึ้นนั้น ดังนั้น ทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยในตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเห็นผลดีของการมีวินัยในตนเองและเห็นคุณค่าของผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้น ทัศนคติต่อการมีวินัยในตนเองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับวินัยในตนเอง

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. จากข้อค้นพบที่ยืนยันว่าเพศชายมีวินัยในตนเองต่ำกว่าเพศหญิง จึงควรส่งเสริมให้เด็กชายมีโอกาสฝึกฝนความรับผิดชอบในงานต่างๆ และมีบทบาทภายในครอบครัวมากขึ้น อีกทั้งฝึกให้เด็กรู้จักการมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองตั้งแต่เยาว์วัยมากขึ้น ทั้งนี้ควรได้รับการส่งเสริมให้สัมพันธ์ต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา
3. การมุ่งอนาคตและควบคุมตนเอง เป็นคุณลักษณะเด่นที่ควรนำไปร่วมกับตัวแปรอื่นๆ ในการศึกษาและช่วยสร้างเสริมวินัยในตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมวินัยในตนเองโดยเน้นลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นที่การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการมีวินัยในตนเองซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ โดยเน้นลักษณะการมุ่งอนาคตและควบคุม
2. ควรมีการพัฒนาแบบทดสอบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (induction) ที่มีมาตรฐานเพื่อทำการศึกษามิติต่างๆ ของการอบรมเลี้ยงดูที่ช่วยสร้างเสริมวินัยในตนเอง

ตนเอง (leader manager) โดยให้บุคคลรับผิดชอบตามความเห็นของตนเอง ผลของการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนแนวคิดของลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในคาดการณ์และเห็นความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้เกิด การวางแผนปฏิบัติการเพื่อรอรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการควบคุมตนเองนั้น เป็นความสามารถที่จะละเว้นการกระทำพฤติกรรมบางชนิดหรือ ความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่จะต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละเพื่อนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ ดังนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน จะต้องเป็นผู้คำนึงถึงผลในอนาคตมากกว่าผลในปัจจุบัน และดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตได้ เช่น การอดได้รอได้ ซึ่งมีกระบวนการขั้นแรกคือหาสาเหตุที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะรับผลที่ดีกว่าในอนาคตแทนการรับผลเล็กน้อยในปัจจุบัน ลักษณะนี้คือลักษณะมุ่งอนาคต ขั้นที่สอง คือ การอดได้รอได้ เพื่อนำไปสู่ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจจะต้องปฏิบัติเป็นระยะเวลานาน หรือต้องรอคอยผลนาน ต้องอาศัยความสามารถของการควบคุมตนเอง (แสง ทวีคุณ. 2538 : 39)

การที่จะมีวินัยในตนเองได้ ผู้นั้นจะต้องมีการงดเว้นการกระทำบางอย่าง เช่น สามารถลดการดูโทรทัศน์ในช่วงใกล้สอบ การที่จะเอาชนะความปรารถนาและควบคุมตนให้กระทำในสิ่งที่ควรกระทำหรือมีวินัยในตนเองสำเร็จเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการมองการณ์ไกลและเห็นประโยชน์ของการมีวินัยตนเอง และสามารถควบคุมการกระทำของตนเองเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือกฎระเบียบด้วยตนเอง แม้จะมีสถานการณ์ต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ก็ไม่ละเมิดกฎระเบียบเหล่านั้น การกระทำดังกล่าวเป็นลักษณะของผู้ที่มุ่งอนาคตและควบคุมตน ซึ่งไม่ค่อยพบการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรทั้งสองในระดับอุดมศึกษา

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยของลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2539) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนเป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายพฤติกรรมการมีวินัยเป็นอันดับที่สองรองจากทัศนคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ. 2539 :) ดังนั้น ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการควบคุมตนกับวินัยในตนเองของนิสิตที่พบในการวิจัยครั้งนี้จึงยืนยันว่าควรสร้างเสริมลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนแก่เด็กและเยาวชน เพื่อนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง

บรรณานุกรม

- กรุณา กิจชัยัน. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในภายนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กาญจนา มีพลัง. (2533). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนม. 3 ที่เรียนสังคมศึกษาโดยการเรียนรู้แบบเป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2538). การเสริมสร้างวินัย : คู่มือแนะแนวทางการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คณะกรรมการการเฉพาะกิจเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและอบรม. (2526). ประมวลผลการวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี.
- นภาพ ชวยโต และดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2533). ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับการบวชในพุทธศาสนาของชาวไทยในภาคใต้. รายงานการวิจัยฉบับที่ 43, กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2539). การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 56. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2540). การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมวินัยในตนเอง กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- ชิดกมล สังข์ทอง. (2535). การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อวินัยของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ประมวลบท
- _____. (2529). ประมวลบทความทางวิชาการตอน 1. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะกรรมการวิจัยและการพัฒนานักคณ. กรุงเทพฯ :

โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). จริยธรรมของเยาวชน

ไทย.รายงานการวิจัยฉบับที่ 21. บทความทางวิชาการ, กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน อรพินธ์ ชูชม และงามตา วนันทานนท์. (2528). ปัจจัยทาง

จิตวิทยานิเทศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร.

ธานี กลิ่นเกษร. (2537). ผลของการฝึกอบรมทางพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาชีวิตดีดีปะ

และทัศนคติต่อพุทธศาสนาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง. ปรินิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นริศว์ ปารมย์. (2533). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับลักษณะการเผชิญปัญหาของนักเรียนวัยรุ่น

ในกรุงเทพมหานคร ปรินิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บัณฑิตา ศักดิ์อุดม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัย

ในตนเองตามการรับรู้ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.บ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน

ข้าราชการ.ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

ปฐม กลิ่นดอกไม้.(2525). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับวินัยทาง

สังคม โดยศึกษาในเด็กที่มีมารดาเลี้ยงดูและเด็กที่ผู้อื่นเลี้ยงดู. ปรินิพนธ์
บัณฑิต. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมสุขภาพ.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ประเวศ วะสี. (2530). "ชนบทกำลังแย่งจะแก้ไขอย่างไร" คดีสังคม. 3 (2) : 63-65 ;

มกราคม-มีนาคม.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (2538). พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ:

อักษรเจริญทัศน์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :

สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2536). พุทธศาสนากับการพัฒนามนุษย์. กรุงเทพฯ :
สหธรรมิก.

พรณทิพย์ พันทอง. (2534). การเปรียบเทียบผลของการใช้บทบาทสมมติแบบมีระบบ
และไม่มีระบบที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
บุณทริก อำเภอบุณทริก จังหวัดอุบลราชธานี.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อัดสำเนา.

พุทธทาสภิกขุ. บรรณธรรม. (2512). สุวาทญาณี : ธรรมทานมูลนิธิ.

เพ็ญแข ประจันปัจจนึก. (2528). การพัฒนากับการถ่ายทอดทางศาสนา : ความสำคัญ
และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน. จุลสารฉบับที่ 5 กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

รัตนานาถรัตน์. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตน
เองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การสอนแบบบูรณาการกับการสอน
ตามคู่มือครูแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ประทีป จินนี้ หักศนา ทองภักดีและคณะ. (2539). ปัจจัยที่มี
อิทธิต่อการมีวินัย.รายงานการวิจัยฉบับที่ 60 . กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรม
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรภัทร ชัยเลิศ. (2534). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตน
เองในการเรียนวิชาที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับการสอน
ตามคู่มือครูของ สสวท. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วรรณวิภา ทองงอก. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อวิชาชีพครู วินัยในตนเอง
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอน วิทยาลัยวิชาการศึกษา
พิษณุโลก. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ งามดาวนินทานนท์ อรพินทร์ ชูชมและอัจฉรา สุขารมณ. (2526).

การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพฯ . รายงานการวิจัยฉบับที่ 29 .สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและ แบบควบคุม ความเชื่อเพื่อและวินัยทางสังคม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วิจิตร อาวะกุล. (2532). "ระเบียบวินัยเป็นหัวใจของการพัฒนา," วารสารไทย. 9(36) 45-48 : ตุลาคม-ธันวาคม.

วิวัฒน์ อัคราณิษฐ์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วิภาวัน มูลสถาน. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2537). การบริหารงานบุคคล.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุนารี เดชะโชควิวัฒน์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู วินัยในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สำรวย วรเดชาคงคา. (2534). ผลของการฝึกอบรมทางศาสนาที่มีต่อการพัฒนาจิตลักษณะของนักเรียนที่เข้าโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนที่วัดม่วงหนองแขม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

โสภาพร แก่นเพชร. (2530). สัมพันธ์ภาพระหว่างครูประจำชั้น นักเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, อัดสำเนา.

อนุชิต แสงแพง. (2530). การศึกษาวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดชลบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อำพร กาทอง. (2529). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและ
ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนแบบการสอนแบบ
ซินติเคท สอนโดยการใช้บทเรียนโปรแกรมและสอนตามคู่มือครู ของหน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

Day. B. (1994). Early childhood education, New York : Macmilland College
Publishing Company.

Kingsbury, J. B. (1957). Personnel administration for Thai students. Bangkok :
Institute of Public Administration, Thammasart University.

Kohlberg, L. (1976). "Moral stages and moralization : The cognitive-
development approach," In Moral development and behavior.
New York : Holt, Rinehart and Winston.

Megginson, L. C. (1977). A behavioral approach to administration.
Homewood, Illinois : Richard D. Erwin Inc.

ภาคผนวก

แบบสำรวจความคิดเห็น
ข้อมูลทั่วไป

นิสิตที่รัก

แบบสำรวจความคิดเห็นชุดนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนิสิตสาขาวิชาต่างๆ จำนวน 10 คณะ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนา ศักยภาพในการเรียนและการทำงานในอนาคต ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่าง ตรงตามความรู้สึกริ่กนึกคิดของท่าน จะเป็นประโยชน์แก่ทางมหาวิทยาลัยอย่างมากในการจะเป็น ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาทั้งด้านชีวิตความเป็นอยู่ในมหาวิทยาลัย ด้านการเรียนรู้และ พัฒนานตนเองของนิสิตสำหรับท่านและนิสิตรุ่นใหม่ในอนาคต

ผลของการสำรวจจะนำเสนอในภาพรวม จะไม่มีผลต่อเกรดหรือผลการเรียนของท่าน แบบสำรวจทุกชุดจะรักษาเป็นความลับ ทางคณะผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือ จากท่าน

คำแนะนำในการตอบ ขอให้ท่านตอบโดยเติมข้อความลงในช่องว่าง
หรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตามที่ท่านคิดว่าตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ [] ชาย [] หญิง
2. คณะที่ศึกษา _____
3. กำลังศึกษา [] ชั้นปีที่ 1 [] ชั้นปีที่ 4
4. ท่านได้คะแนนเฉลี่ยสะสม _____

แบบวัดความคิดเห็นต่อตนเอง

คำแนะนำในการตอบ ขอให้นิสิตอ่านแต่ละข้อให้เข้าใจว่าตรงกับการกระทำของตนเองเพียงไร แล้ว

ให้เลือกตอบโดย ทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อความที่ระบุว่า "จริงที่สุด" "จริง"

"ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

1. การประกอบกรรมดีโดยขาดผู้รู้เห็น เป็นการกระทำที่สูญเปล่า

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

2. คนที่ไม่ฉวยโอกาสเปิดตำราในขณะที่ผู้คุมสอบไม่เห็น ถือว่าเป็นคนโง่

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

3. เมื่ออยู่ต่างถิ่นข้าพเจ้าคิดว่า จะทำอะไรก็ได้ เพราะไม่มีใครรู้จัก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

4. ข้าพเจ้าจะไม่ยอมหยุดเรียน ถ้าไม่มีความจำเป็นจริง ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

5. ข้าพเจ้าจะอดทนเรียนอย่างหนัก เพื่ออนาคต

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

6. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้ในการเรียนบ่อย ๆ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

7. ข้าพเจ้ามักจะทำรายงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

8. สิ่งตอบแทนที่ดีที่สุดในการเรียนคือ คะแนน และ/หรือ เกรด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

9. ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่จะต้อง วิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคต

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

10. ข้าพเจ้าพยายามจะใช้จ่ายอย่างประหยัด เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายต่อเดือน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

11. ข้าพเจ้าคิดว่าถึงเวลาแล้วที่เราควรจะมี การรณรงค์กันในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดเพื่อให้มีถึงเยาวชนรุ่นต่อไป

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

12. ข้าพเจ้าคิดว่าเราควรหาความสุขใส่ตัวให้มากที่สุดในขณะที่ เพราะอนาคตเป็นสิ่งไม่แน่นอน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

13. ข้าพเจ้ามักอ่านหนังสือเรียนเฉพาะช่วงใกล้สอบเท่านั้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

14. ถ้าข้าพเจ้าอย่างใดสิ่งใด จะต้องรอคอยข้าพเจ้าจะหมดความอดทนคอย หรือทนรอคอยไม่ได้

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

จริง

15. ถ้าข้าพเจ้าเห็นของที่อยากได้มากแต่มีราคาแพง ข้าพเจ้าจะตัดสินใจซื้อทันที แม้จะทำให้ข้าพเจ้าไม่มีเงินใช้ตลอดเดือน

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

จริง

แบบวัดทัศนคติต่อชีวิตในมหาวิทยาลัย

คำแนะนำในการตอบ ขอให้ห็นิสิตอ่านแต่ละข้อให้เข้าใจว่าตรงกับการกระทำของตนเองเพียงไร แล้ว
ให้เลือกตอบโดย ทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อความที่ระบุว่า "จริงที่สุด" "จริง"
"ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

1. การร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยทำให้ฉันรู้จักเพื่อนมากขึ้น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

2. กิจกรรมพิเศษของมหาวิทยาลัยไม่มีการให้คะแนน ฉันจึงไม่ได้มาร่วมกิจกรรม

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

3. การต้องรอฟังความคิดเห็นของคนอื่น เป็นการเสียเวลาทำงาน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

4. การช่วยอธิบายบทเรียนที่เพื่อนไม่เข้าใจ ให้เพื่อนฟัง ทำให้ฉันได้ช่วยแบ่งเบาภาระอาจารย์

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

5. การไม่ส่งเสียงรบกวนผู้อื่นในเวลาเรียน เป็นมารยาทที่ควรปฏิบัติ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

6. ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่มีคนขอบคุณในห้องสมุด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
			จริง		

7. ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องรับทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันตามเวลา

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. ฉันภูมิใจที่มีโอกาสเป็นที่ปรึกษาของรุ่นน้อง

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. ฉันรู้สึกเสียหน้า ถ้าต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. ฉันดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. ฉันพร้อมที่จะแก้ไขงานตามที่ที่ประชุมกลุ่มให้คำแนะนำ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. แม้จะไม่สบายฉันก็ต้องทำงานตามที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. ฉันจะคอยเตือนเพื่อนที่ชอบส่งเสียงดังในเวลาเรียน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. ทุกครั้งที่มีโอกาส ฉันจะช่วยเหลืองานของอาจารย์เสมอ

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

จริง

15. การได้ช่วยเหลืองานของมหาวิทยาลัย ทำให้ฉันมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

จริง

แบบวัดประสบการณ์ทางบ้าน

คำแนะนำในการตอบ ขอให้นิสิตอ่านแต่ละข้อให้เข้าใจว่าตรงกับการกระทำของตนเองเพียงไร แล้ว
ให้เลือกตอบโดย ทำเครื่องหมาย ✓ ลงบนข้อความที่ระบุว่า "จริงที่สุด" "จริง"
"ค่อนข้างจริง" "ค่อนข้างไม่จริง" "ไม่จริง" "ไม่จริงเลย" เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

1. ผู้เลี้ยงดูแสดงให้เห็นฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

2. ไม่ว่าแม่จะทำอะไร แม่ต้องการให้ฉันมีส่วนร่วมด้วยเสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉันเลย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

4. แม่แสดงให้เห็นฉันรู้ว่า ท่านภูมิใจมากที่มีลูกอย่างฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

5. แม่ไม่ชอบที่จะให้ฉันปรึกษาหรือขอคำแนะนำจากท่านเลย

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

6. แม่สามารถช่วยให้ฉันหายกลุ้มใจและคลายทุกข์เสมอ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

7. เป็นการยากที่จะทราบว่าแม่รักฉันมากเพียงใด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

8. แม่เห็นว่าฉันดีกว่าลูกคนอื่น

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

9. แม่คอยสอดส่องดูแลความประพฤติฉันอย่างใกล้ชิด

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

10. แม่ปล่อยให้ฉันตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัวของฉัน

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

11. แม่ไม่ชอบให้ฉันออกจากบ้านโดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

12. แม่ให้ฉันเลือกเรียนตามสาขาที่ฉันชอบ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

13. แม่ชอบให้ฉันทำตามที่ทำานพอใจ

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

14. แม่ปล่อยให้ฉันไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ โดยที่ท่านไม่ห่วงกังวล

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

15. แม่ชอบบังคับฉันให้ใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

16. แม่ต้องการให้ฉันเล่าอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวข้างนอก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

17. เมื่อฉันไม่ทำตามแม่บอก แม่จะโกรธฉันมาก

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

18. แม่เชื่อว่าฉันสามารถดูแลรักษาตัวเองได้

_____	_____	_____	_____	_____	_____
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่ จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

“ ขอขอบคุณ ”

แบบสอบถาม
แบบวัดการตัดสินใจของตนเอง

คำชี้แจง แบบวัดชุดนี้มีข้อความให้อ่าน แล้วถามความคิดของท่านที่มีต่อเรื่องราวนั้นโดยมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ จงเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด เพียงข้อละ 1 คำตอบ (โปรดตอบให้ครบทั้ง 30 ข้อ) และอาจเขียนอธิบายข้อที่เลือกลงในช่องว่าง

1. ชัชชัยต้องการเป็นนักกีฬาทีมชาติ เขาพยายามฝึกซ้อมอย่างหนัก แต่ก็ไม่ได้รับการคัดเลือกลงเล่น ถ้าคุณเป็นชัชชัยและยังมีโอกาสอยู่บ้าง คุณจะทำอย่างไร
 - ก. ฝึกซ้อมต่อไป เพราะไม่ต้องการได้ชื่อว่าเป็นผู้ไร้ความสามารถ
 - ข. ฝึกซ้อมต่อไป เพราะไม่อยากให้ผู้รักและหวังดีต้องเสียศรัทธา
 - ค. ฝึกซ้อมต่อไป เพราะต้องการเพิ่มพูนความสามารถจะทำให้มีโอกาสเป็นนักกีฬาทีมชาติ
 - ง. ฝึกซ้อมต่อไป เพราะเชื่อว่านักกีฬาที่ดีต้องฝึกฝนอย่างเข้มแข็งและอดทน
(โปรดระบุ)

2. ขณะที่สุทัศน์เดินทางจะไปเรียนหนังสือฝนตกมาอย่างหนักถ้าคุณเป็นสุทัศน์คุณจะทำอย่างไร
 - ก. รอให้ฝนซาแล้วรีบไปเรียน เพราะเกรงจะถูกหักคะแนน
 - ข. รอให้ฝนซาแล้วรีบไปเรียน เพราะกลัวจะเรียนไม่ทันเพื่อน
 - ค. รอให้ฝนซาแล้วรีบไปเรียน เพราะต้องนำเสนอรายงานร่วมกับเพื่อน
 - ง. รอให้ฝนซาแล้วรีบไปเรียน เพราะเมื่อมีโอกาสเรียนก็ควรเรียนอย่างเต็มที่
(โปรดระบุ)

3. มีบริษัทมาเปิดรับสมัครงานในมหาวิทยาลัย โดยรับสมัครผู้ที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 2 บรรจุเข้าเป็นพนักงานประจำเทียบเท่าผู้ที่สำเร็จปริญญาตรี ขณะนั้นธงชัยกำลังมีความจำเป็นด้านการเงินมากจึงสนใจที่จะสมัครงานนี้ ถ้าคุณเป็นธงชัย คุณจะทำอย่างไร
 - ก. พยายามเรียนให้สำเร็จ เพราะพ่อและแม่จะภาคภูมิใจที่ตนได้ปริญญา
 - ข. พยายามเรียนให้สำเร็จ เพราะไม่ต้องการถูกมองว่าคุณไร้ความสามารถ
 - ค. พยายามเรียนให้สำเร็จ เพราะจะได้นำความรู้ไปใช้ในการทำงานระดับสูง
 - ง. พยายามเรียนให้สำเร็จ เพราะการศึกษาทำให้คุณเป็นพลังที่มีคุณภาพของสังคม
(โปรดระบุ)

4. นุชรีไม่ได้รับประทานอาหารเช้า เมื่อเรียนไปถึงคาบเรียนที่สองรู้สึกหิวมากจึงคิดจะแอบออกไปรับประทานอาหารกับสุมาลี ถ้าคุณเป็นนุชรีคุณจะทำอย่างไร
- ก. รอถึงเวลาพัก เพราะการฝึกตนให้เข้มแข็งอดทนจะเอาชนะอุปสรรคได้
 - ข. รอถึงเวลาพัก เพราะกลัวครูจะตำหนิ
 - ค. รอถึงเวลาพัก เพราะอดทนอีกหน่อยก็ไม่ต้องเสียการเรียนไป
 - ง. รอถึงเวลาพัก เพราะไม่อยากให้เพื่อนคิดว่าคุณชวนสุมาลีออกไปรับประทานอาหาร (โปรดระบุ).....
5. เมื่อนลินเห็นสินค้าสวยๆลดราคาจะใจอ่อนทุกครั้ง ครั้งนี้เป็นการลดราคากระเป๋าถือที่เป็นหนังแท้แบบสวยและราคาถูก ถ้าคุณเป็นนลินจะทำอย่างไร เพราะลดเกิน 50%
- ก. ไม่ซื้อ เพราะเกรงจะถูกคุณแม่ดู
 - ข. ไม่ซื้อ เพราะเพื่อนๆคอยเฝ้าจับขั้การกระทำของคุณ
 - ค. ไม่ซื้อ เพราะการหักห้ามใจได้ทำให้เราเอาชนะความอยากได้
 - ง. ไม่ซื้อ เพราะคุณตั้งใจไว้แล้วว่าจะไม่ซื้อของนอกเหนือจากแผนซึ่งวางไว้ (โปรดระบุ).....
6. เฉลิมต้องการลงทะเบียนเรียนวิชาเลือกที่ตนสนใจมาก แต่พบว่า เป็นวิชาที่ยากมากไม่ค่อยมีใครเลือกเรียน ทำให้เฉลิมลังเลใจ ถ้าคุณเป็นเฉลิม คุณจะอย่างไร
- ก. เลือกลงทะเบียน เพราะมีเพื่อนสนิทที่เรียนเก่งคนหนึ่งลงทะเบียนเรียนด้วย
 - ข. เลือกลงทะเบียน เพราะอาจารย์เคยแนะนำว่าวิชานี้มีประโยชน์
 - ค. เลือกลงทะเบียน เพราะการเรียนในสิ่งที่มีคุณค่าจะทำให้ได้รับความรู้คุ้มค่า
 - ง. เลือกลงทะเบียน เพราะเป็นวิชาที่คุณสนใจและตั้งใจจะเรียนมานานแล้ว (โปรดระบุ).....
7. นิพนธ์เป็นนักกีฬามหาวิทยาลัย เขาฝึกซ้อมอย่างหนักจนเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล 1 สัปดาห์ ถ้าคุณเป็นนิพนธ์ คุณจะอย่างไร
- ก. ฝึกซ้อมต่อ เพราะไม่ต้องการพลาดโอกาสเป็นนักกีฬามหาวิทยาลัย
 - ข. ฝึกซ้อมต่อ เพราะเชื่อว่าคุณจะเป็นนักกีฬาที่ดีของมหาวิทยาลัย
 - ค. ฝึกซ้อมต่อ เพราะทุกคนจะดีใจถ้าคุณยังเป็นนักกีฬามหาวิทยาลัย
 - ง. ฝึกซ้อมต่อ เพราะเชื่อว่าชัยชนะของคุณจะนำชื่อเสียงมาสู่มหาวิทยาลัย (โปรดระบุ).....

8. ดวงตาต้องเฝ้าคุณพ่อที่โรงพยาบาลตลอดสัปดาห์ก่อนการสอบ จึงทำข้อสอบไม่ได้ และรู้สึกกังวลมาก เมื่อนา ยื่นคำตอบให้คุณ ดวงตาจึงลอกคำตอบทันที ถ้าคุณเป็น ดวงตาคุณจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ดูคำตอบของเพื่อน เพราะอายนาและเพื่อนที่เห็นการทุจริตในการสอบ
 - ข. ไม่ดูคำตอบของเพื่อน เพราะเกรงอาจารย์จะจับได้
 - ค. ไม่ดูคำตอบของเพื่อน เพราะจะพยายามใช้ความสามารถของคุณอย่างเต็มที่
 - ง. ไม่ดูคำตอบของเพื่อน เพราะการทุจริตในห้องสอบเป็นการกระทำที่น่าละอาย (โปรดระบุ).....
9. เมื่อมาลินีได้รับการเสนอให้เป็นผู้แทนในการกล่าวขอบคุณวิทยากรพิเศษ อย่างกระตือรือร้นโดยที่มาลินีไม่ได้เตรียมตัวมาก่อน ถ้าคุณเป็นมาลินี คุณจะทำอย่างไร
- ก. กล่าวขอบคุณ เพราะการปฏิเสธจะแสดงถึงความขลาดของคุณ
 - ข. กล่าวขอบคุณ เพราะเพื่อน ๆ ให้การยอมรับในตัวคุณ
 - ค. กล่าวขอบคุณ เพราะเป็นโอกาสดีที่คุณจะกล่าวแสดงความชื่นชมต่อวิทยากร
 - ง. กล่าวขอบคุณ เพราะการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นสิ่งควรกระทำ (โปรดระบุ).....
10. ก่อนสอบเพื่อนๆในกลุ่มมักให้สุเมธช่วยติวให้เสมอ เหมื่อนนี้เมษาวดีตั้งใจเรียนมากกว่า เหมื่อนก่อน จึงลังเลว่าควรไปติวกับเพื่อนหรือไม่ ถ้าคุณเป็นเมษาวดี คุณจะทำอย่างไร
- ก. ไม่รับการติว เพราะต้องการแสดงว่าคุณเองก็มีความสามารถเพิ่มขึ้น
 - ข. ไม่รับการติว เพราะไม่อยากเสียเวลาไปฟังการติว
 - ค. ไม่รับการติว เพราะคุณสามารถทบทวนความรู้ด้วยตนเองได้ดีกว่า
 - ง. ไม่รับการติว เพราะการพึ่งพาตนเองช่วยให้ใช้ความสามารถได้เต็มที่ (โปรดระบุ).....

11. นิภาเบิกเงินจากฝ่ายกิจกรรมนักศึกษาเพื่อใช้ในการจัดสัมมนาเป็นเงิน 10,000 บาท แต่เจ้าหน้าที่ให้ธนบัตรใบละ 1,000 บาท เกินมา 1 ใบ ถ้าคุณเป็นนิภาคุณจะทำอย่างไร

- ก. คืนเงินแก่เจ้าหน้าที่ เพราะจะต้องถูกสืบสวนพบภายหลัง
- ข. คืนเงินแก่เจ้าหน้าที่ เพราะจะได้รับการยกย่องในความซื่อสัตย์สุจริต
- ค. คืนเงินแก่เจ้าหน้าที่ เพราะเจ้าหน้าที่จะได้ไม่ต้องเดือดร้อนใช้เงินคืน
- ง. คืนเงินแก่เจ้าหน้าที่ เพราะช่วยผู้อื่นให้พ้นทุกข์เป็นความสุขที่น่าภาคภูมิใจ

(โปรดระบุ).....

12. อาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้ารายงานโดยใช้หนังสือจากห้องสมุดของภาควิชาซึ่งมีจำนวนจำกัด สมศักดิ์มาขอยืมหนังสือต่อกจากงานดาในขณะที่งานดาอ่านไม่ละเอียดพอ ถ้าคุณเป็นการดา คุณจะทำอย่างไร

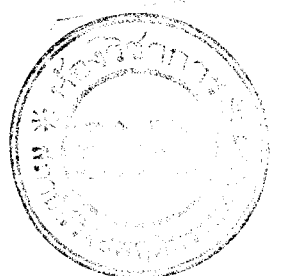
- ก. ปล่อยให้สมศักดิ์ยืม เพราะเกรงสมศักดิ์จะโกรธที่ต้องรบกวน
- ข. ปล่อยให้สมศักดิ์ยืม เพราะความเอื้ออาทรสามารถช่วยให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์
- ค. ปล่อยให้สมศักดิ์ยืม เพราะต้องการช่วยให้เพื่อนมีหนังสือในการค้นคว้า
- ง. ปล่อยให้สมศักดิ์ยืม เพราะเพื่อนๆจะชื่นชมว่าคุณเป็นคนไม่เห็นแก่ตัว

(โปรดระบุ).....

13. ณรงค์เคยติดยาเสพติด แต่ปัจจุบันได้รับการรักษาจนหายเป็นปกติแล้ว ถ้าคุณเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนของณรงค์ คุณจะทำอย่างไร

- ก. เพราะการให้กำลังใจเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ที่ทำความผิดได้กลับตัว
- ข. คบ เพราะไม่อยากทำตัวเป็นศัตรูกับผู้ที่เคยเสพยาและทำความผิดมาแล้ว
- ค. คบ เพราะคิดว่ามันคือการที่เพื่อนที่เข้าใจเขา
- ง. คบ เพราะเกรงว่าเพื่อนๆที่คบเขาจะคิดว่าคุณใจคอคับแคบ

(โปรดระบุ).....

14. เมื่อมีคนขอให้เมธีช่วยเงินรถให้เครื่องยนต์ติด เขารับช่วยเหลือทันที ถ้าคุณเป็นเมธี คุณจะอย่างไร

- ก. ช่วย เพราะจะได้รับคำขอบคุณ
- ข. ช่วย เพราะช่วยให้เจ้าของรถแก้ปัญหาารถเสียได้
- ค. ช่วย เพราะเป็นการแสดงให้ใครๆ เห็นว่าคุณเป็นคนมีน้ำใจ
- ง. ช่วย เพราะการช่วยคนในยามเดือดร้อนเป็นสิ่งมีคุณค่ายิ่ง
(โปรดระบุ).....

15. เมื่อมีฝรั่งมาให้คำอธิบายเส้นทางในแผนที่ แม้จะเสียเวลาบ้างรัฐธรรมนูญก็พยายาม ช่วย ถ้าคุณเป็นรัฐธรรมนูญ คุณจะอย่างไร

- ก. ช่วยอธิบาย เพราะดีใจที่จะฝึกฝนภาษาอังกฤษ
- ข. ช่วยอธิบาย เพราะเป็นการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
- ค. ช่วยอธิบาย เพราะจะได้รับคำชื่นชมว่า "คนไทยใจดี"
- ง. ช่วยอธิบาย เพราะ"เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ"
(โปรดระบุ).....

16. นิภาเป็นเพื่อนสนิทของพรทิพย์ นิภาชอบนำเรื่องส่วนตัวของคนอื่นมาเล่าให้ฟังบ่อยๆ ถ้าคุณเป็นพรทิพย์ คุณจะอย่างไรกับสถานการณ์เช่นนี้

- ก. เตือนนิภาไม่ให้ทำเช่นนั้น เพราะเป็นหน้าที่ที่คุณจะต้องตักเตือนเพื่อน
- ข. เตือนนิภาไม่ให้ทำเช่นนั้น เพราะไม่เป็นธรรมที่จะนำเรื่องของคนมาพูดลับหลัง
- ค. เตือนนิภาไม่ให้ทำเช่นนั้น เพราะเกรงคนอื่นจะตำหนิว่าคุณไม่ตักเตือนเพื่อน
- ง. เตือนนิภาไม่ให้ทำเช่นนั้น เพราะรำคาญที่ต้องรับ ฟังเรื่องน่าเบื่อเป็นประจำ
(โปรดระบุ).....

17. นริศเป็นผู้ที่ขี้กวนและเรียนอ่อนมากที่สุด ทำให้เพื่อนๆ ไม่ชอบคบสนิศ ถ้าคุณเป็นเพื่อนร่วมชั้นของนริศ คุณจะอย่างไร

- ก. คบสนิศ เพราะสงสารนริศว่าคงเหมือนกับทุกคนคือต้องการความเป็นเพื่อน
- ข. คบสนิศ เพราะคิดว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน
- ค. คบสนิศ เพราะคิดว่าเกรงนริศจะโกรธที่คุณไม่คบเขา
- ง. คบสนิศ เพราะเป็นการแสดงถึงความมีน้ำใจของคุณ
(โปรดระบุ).....

18. เทียงวันนีวาริเลิกเรียนล่าช้าและต้องรีบไปเข้าเรียนให้ทันป้ายโมง โรงอาหารมีคนแน่นมากขณะนั้นวาริพบเพื่อนสนิทที่กำลังเข้าแถวซื้ออาหาร วาริคิดว่าจะให้เพื่อนซื้อให้ดีหรือไม่ ถ้าคุณเป็นวาริคุณจะทำอย่างไร
- ก. ไม่วานเพื่อนซื้อ เพราะการฝากผู้อื่นซื้อของในแถวไม่แตกต่างไปจากการแซงคิว
 - ข. ไม่วานเพื่อนซื้อ เพราะคิดว่าตนไม่ควรพลิตธิของผู้อื่น
 - ค. ไม่วานเพื่อนซื้อ เพราะเกรงผู้ที่เข้าแถวจะตำหนิว่าตนเห็นแก่ตัว
 - ง. ไม่วานเพื่อนซื้อ เพราะเกรงเพื่อนที่ตนจะฝากซื้อไม่เต็มใจซื้อให้
- (โปรดระบุ).....
19. หลังจากกลุ่มทำกิจกรรมเสร็จ กลุ่มของนิพิศคุยกันเสียงดังมากโดยไม่ฟังการรายงานของกลุ่มอื่น ถ้าคุณเป็นนิพิศ คุณจะทำอย่างไร
- ก. ไม่ทำเช่นนั้น เพราะคุณรำคาญเสียงดัง
 - ข. ไม่ทำเช่นนั้น เพราะทุกคนต้องการสมาธิในการฟัง
 - ค. ไม่ทำเช่นนั้น เพราะจะทำให้กลุ่มอื่นตำหนิกลุ่มของคุณ
 - ง. ไม่ทำเช่นนั้น เพราะเป็นการเสียมารยาทที่พูดแซงในขณะที่มีการเสนอผลงาน
- (โปรดระบุ).....
20. เมื่อบัณฑิตเสนอว่าการรับน้องใหม่ที่รุนแรงแบบเดิมไม่เหมาะสมกับยุคสมัยสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงได้แล้ว แต่เพื่อนกลุ่มหนึ่งไม่พอใจมากและพยายามคัดค้าน ถ้าคุณเป็น บัณฑิต คุณจะทำอย่างไร
- ก. พยายามให้เปลี่ยนแปลง เพราะการรับน้องที่รุนแรงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยย์
 - ข. พยายามให้เปลี่ยนแปลง เพราะสามารถปรับพิธีรับน้องให้สร้างสรรค์มากขึ้นได้
 - ค. พยายามให้เปลี่ยนแปลง เพราะมหาวิทยาลัยอื่นมองว่าเรายังล้าหลัง
 - ง. พยายามให้เปลี่ยนแปลง เพราะคุณรู้สึกเบื่อกับที่ต้องอยู่ในกลุ่มผู้จัดงานรับน้องแบบเดิม
- (โปรดระบุ).....

21. เพื่อนได้ตั้งข้อสังเกตว่าทุกครั้งที่มีของหายสุนันท์มักอยู่ในที่เกิดเหตุเสมอ วันหนึ่งสรรพงศ์เงินหาย 500 บาท ใครๆ เชื่อกันว่าสุนันท์เป็นผู้ขโมย ถ้าคุณเป็นสรรพงศ์ คุณจะทำอย่างไร

- ก. ไม่เชื่อว่าสุนันท์เป็นผู้ขโมย เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่าคุณไม่ใช่คนหูเบา
- ข. ไม่เชื่อว่าสุนันท์เป็นผู้ขโมย เพราะเกรงสุนันท์จะโกรธหากล่วงรู้ว่าคุณสงสัยเขา
- ค. ไม่เชื่อว่าสุนันท์เป็นผู้ขโมย เพราะยังไม่สามารถหาหลักฐานได้เพียงพอ
- ง. ไม่เชื่อว่าสุนันท์เป็นผู้ขโมย เพราะไม่เป็นธรรมที่จะปรักปรำผู้ที่พิสูจน์ไม่ได้ว่าผิดจริง

(โปรดระบุ).....

22. เมื่อมีการประชุมร่วมกัน สมมิตรเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างจากสุชาติ สุชาติจึงละเลยความเห็นของสมมิตร ถ้าคุณเป็นสุชาติ คุณจะทำอย่างไร

- ก. รับฟังความคิดเห็น เพราะ เป็นการแสดงว่าคุณมีมารยาทในการประชุม
- ข. รับฟังความคิดเห็น เพราะ ความคิดของสมมิตรน่าจะมีประโยชน์ต่องาน
- ค. รับฟังความคิดเห็น เพราะเกรงสมมิตรจะไม่พอใจที่คุณไม่รับฟังความคิดเห็น
- ง. รับฟังความคิดเห็น เพราะเชื่อว่าความคิดเห็นของแต่ละคนมีคุณค่า

(โปรดระบุ).....

23. เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น พิชิตพยายามเร่งรัดแก้ปัญหาในขณะที่เพื่อนๆ ยังไม่เห็นด้วย ถ้าคุณเป็นพิชิต คุณจะทำอย่างไร

- ก. ให้เวลาในการแก้ปัญหา เพราะเพื่อนจะไม่พอใจเมื่อติดตามเรื่องไม่ทัน
- ข. ให้เวลาในการแก้ปัญหา เพราะสามารถทำให้เพื่อนพอใจในการแก้ปัญหา
- ค. ให้เวลาในการแก้ปัญหา เพราะสามารถค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา
- ง. ให้เวลาในการแก้ปัญหา เพราะการรู้สาเหตุของปัญหาจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ได้ผล

(โปรดระบุ).....

24. ในการประชุมกัน มีการอภิปรายกันแล้วไม่สามารถตกลงกันได้ วีระไม่ใช่ประธานของกลุ่มแต่อยากช่วยกลุ่ม จึงลงเลที่จะช่วยเหลือ ถ้าคุณเป็นวีระ คุณจะทำอะไร
- ชวนให้ย้อนมองปัญหา เพราะจะทำให้แก้ปัญหาได้ครอบคลุมขึ้น
 - ชวนให้ย้อนมองปัญหา เพราะคุณติดขัดกับสถานการณ์ความขัดแย้ง
 - ชวนให้ย้อนมองปัญหา เพราะเป็นโอกาสที่จะได้แสดงความสามารถของตน
 - ชวนให้ย้อนมองปัญหา เพราะการพิจารณาด้วยเหตุผลทำให้การตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดี (โปรดระบุ).....
25. ในยุควิกฤตเศรษฐกิจทำให้งบประมาณการจัดกิจกรรมถูกตัดอย่างมาก ทุกคนต้องการจะล้มเลิกการทำกิจกรรม สุธเมธซึ่งหวังกิจกรรมเพื่อสังคมมาก จึงพยายามโน้มน้าวด้วยเหตุผล ถ้าเป็นสุเมธ คุณจะทำอะไร
- ชวนให้ทำกิจกรรมต่อไป เพราะเพื่อนฯรับฟังเหตุผลของคุณ
 - ชวนให้ทำกิจกรรมต่อไป เพราะการทำเหตุที่ดีย่อมได้รับผลที่ดี
 - ชวนให้ทำกิจกรรมต่อไป เพราะสามารถชวนกันวางแผนจัดกิจกรรมอย่างประหยัด
 - ชวนให้ทำกิจกรรมต่อไป เพราะเป็นโอกาสให้คุณแสดงความเป็นผู้นำ (โปรดระบุ).....
26. วันนี้รถโดยสารคนแน่นมาก บวรพยายามส่งเงินให้พนักงานเก็บค่าโดยสารแต่ก็ไม่ได้ผล ถ้าคุณเป็นบวร คุณจะทำอะไร
- พยายามส่งเงินให้ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของคุณ
 - พยายามส่งเงินให้ เพราะเราควรตอบแทนบริการที่ได้รับด้วยความเป็นธรรม
 - พยายามส่งเงินให้ เพราะไม่อยากเอาเปรียบผู้อื่น
 - พยายามส่งเงินให้ เพราะเกรงนายตรวจจะตามเก็บเงินในภายหลัง (โปรดระบุ).....

27. วันนี้ที่โรงอาหารมีคนคับคั่งมากจนเดินไม่สะดวก ทำให้ประหยักรู้สึกเบื่อหน่ายที่จะนำจานไปเก็บในที่รองรับภาชนะ ถ้าคุณเป็นประหยัด คุณจะทำอะไร

- ก. นำจานไปเก็บ เพราะเกรงจะถูกตำหนิว่าไม่รับผิดชอบต่อส่วนรวม
- ข. นำจานไปเก็บ เพราะความสะอาดเรียบร้อยขึ้นอยู่กับความร่วมมือของทุกคน
- ค. นำจานไปเก็บ เพราะต้องแสดงให้เห็นว่าคุณให้ความร่วมมือกับทางโรงอาหาร
- ง. นำจานไปเก็บ เพราะจะช่วยให้โรงอาหารสะอาดเรียบร้อย

(โปรดระบุ).....

28. สุรภีเป็นคนสวยปราดเปรียว เธอใส่รองเท้าแตะมาเรียนโดยไม่สนใจว่าขัดกับเครื่องแบบของมหาวิทยาลัยเพียงใด นภาารู้สึกอายนโดยเฉพาะเมื่อคนพูดตำหนิให้ได้ยิน ถ้าคุณเป็นนภา คุณจะทำอะไร เพราะเป็นการกระทำที่ทำให้เสียภาพพจน์มหาวิทยาลัย

- ก. เตือนเพื่อน เพราะเกรงคนอื่นจะเห็นว่า你不เตือนเพื่อนสนิทของคุณ
- ข. เตือนเพื่อน เพราะรำคาญที่มีคนตำหนิสุรภีเสมอ
- ค. เตือนเพื่อน เพราะการปฏิบัติตนดีเป็นการช่วยรักษาชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย
- ง. เตือนเพื่อน เพราะการปฏิบัติตนดีเป็นการช่วยรักษาชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย

(โปรดระบุ).....

29. ในการฝึกงาน ชาดาต้องพาเด็กอายุ 5-6 ปีไปเที่ยวที่สวนสาธารณะ เมื่อเด็กเก็บดอกไม้มาเล่น ชาดาเตือนเด็กไม่ให้ทำเช่นนั้น ถ้าคุณเป็นชาดา คุณจะทำอะไร

- ก. ดักเตือนเด็ก เพราะเสียค่าปรับ
- ข. ดักเตือนเด็ก เพราะกลัวคนอื่นตำหนิว่าคุณไม่ดักเตือนเด็ก
- ค. ดักเตือนเด็ก เพราะถ้าไม่ดักเตือนเด็กจะเสียนิสัยไปจนโต
- ง. ดักเตือนเด็ก เพราะคนทั่วไปควรจะชื่นชมความงามของดอกไม้ได้อย่างเต็มที่

(โปรดระบุ).....

30. นิยมเป็นเพื่อนสนิทของดวงใจ วันหนึ่งดวงใจยืมหนังสือเกินกำหนดหลายเล่มซึ่งจะต้องเสียค่าปรับจำนวนมาก จึงคิดจะนำไปให้นิยมช่วยผ่อนปรนค่าปรับ ถ้าคุณเป็นดวงใจ คุณจะทำอะไร
- ก. ไม่ขอร้องเพื่อน เพราะคุณอายุที่จะขอร้องให้เพื่อนทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
 - ข. ไม่ขอร้องเพื่อน เพราะเกรงเพื่อนตำหนิคุณ
 - ค. ไม่ขอร้องเพื่อน เพราะการทำตามกฎระเบียบเป็นการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม
 - ง. ไม่ขอร้องเพื่อน เพราะจะทำให้เพื่อนเสียหาย
- (โปรดระบุ).....

“ ขอขอบคุณ ”

